

Varhaiskasvatuksen
aloitusprosessin
arviointi ja
kehittäminen
Nuumäen
päiväkodissa

Jutta Keskinen, Jenny Mammone, Heli Pessinen

2019 Laurea

Laurea-ammattikorkeakoulu

**Varhaiskasvatuksen
aloitusprosessin
arviointi ja
kehittäminen Nuumäen
päiväkodissa**

Jutta Keskinen
Jenny Mammone
Heli Pessinen
Sosionomi
Opinnäytetyö
Marraskuu, 2019

Jutta Keskinen, Jenny Mammone, Heli Pessinen

Varhaiskasvatuksen aloitusprosessin arviointi ja kehittäminen Nuumäen päiväkodissa

Vuosi 2019

Sivumäärä 43

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli tarkastella Nuumäen päiväkodin käytäntöjä varhaiskasvatuksen aloituksessa huoltajien ja kasvattajien näkökulmasta. Tavoitteena oli saada tietoa aloitusprosessin toimivuudesta ja siitä, miten huoltajat ja henkilökunta kehittäisivät sitä. Kartoitus tehtiin Espoon kaupungin varhaiskasvatuksen kehittämispäällikkö Raija Laineen ehdotuksesta.

Opinnäytetyön tutkimuskysymyksinä olivat: Miten Nuumäen päiväkodin henkilökunta ja lasten huoltajat ovat kokeneet varhaiskasvatuksen aloitusprosessin? Miten Nuumäen päiväkodin henkilökunta ja lasten huoltajat kehittäisivät varhaiskasvatuksen aloitusprosessia?

Opinnäytetyömme teoreettisena viitekehyksenä toimivat varhaiskasvatussuunnitelman perusteet ja erityisesti teorian tieto vuorovaikutuksesta sekä huoltajien, lasten ja henkilökunnan välisestä yhteistyöstä ja monikulttuurisesta varhaiskasvatuksesta.

Opinnäytetyössä käytettiin kvalitatiivista tutkimusmenetelmää. Tiedonkeruumenetelminä käytettiin sähköistä kyselyä sekä teemahaastattelua. Nuumäen päiväkodin henkilökunta jakoi sähköisen kyselyn huoltajille. Kysely ei tuottanut tarvittavaa määrää vastauksia luotettavan tutkimustuloksen saamiseksi, joten aineiston keruuta jatkettiin teemahaastatteluin. Teemahaastattelut toteutettiin Nuumäen päiväkodilla ja puhelimitse. Sisällönanalyysi tehtiin eri analyysitapoja käyttäen.

Sähköisistä kyselyistä saaduista vastauksista sekä teemahaastattelujen tuloksista käy ilmi huoltajille ja henkilökunnalle tärkeät arvot, kehitysehdotukset sekä positiivisiksi ja negatiivisiksi koetut asiat varhaiskasvatuksen aloitusprosessissa.

Opinnäytetyön johtopäätöksinä nousivat esille huoltajille ja henkilökunnalle yhteisinä arvoina kiireettömyys, turvallisuus, luottamuksellisuus ja yksilöllisyys. Huoltajat kokivat positiivisena asiana hyvän henkilökunnan ja turvallisen päiväkotiympäristön. Negatiivisena asiana koettiin huono tiedonkulku ja vaihtuva, vieras henkilökunta. Sekä huoltajien että henkilökunnan esittämät kehittämisajatukset koskivat tiedonkulkua ja arjen sujuvuutta.

Asiasanat: Varhaiskasvatuksen aloitusprosessi, yhteistyö, huoltajien osallisuus, monikulttuurisuus varhaiskasvatuksessa, vuorovaikutus ja viestintä

Jutta Keskinen, Jenny Mammone, Heli Pessinen

The evaluation and development of early childhood education starting process at Nuumäki daycare center.

Year 2019

Pages

43

The purpose of the thesis was to study the starting process of early childhood education from the guardians' and the personnel's point of view. The aim was to find out about how the starting process functions and how the guardians and the personnel would like to develop it. The survey was based on suggestion from the development manager of early childhood education at Espoo, Raija Laine.

The research questions were: How have the personnel of Nuumäki Daycare center and the guardians of the children experienced the starting process of early childhood education? How would the personnel of Nuumäki daycare center and the guardians of the children like to develop the starting process in early childhood education?

The theoretical framework of the thesis is based on Core curriculum for early childhood education and interaction and on theory about co-operation of personnel, guardians and children and multicultural early childhood education.

A qualitative research method was used and the data was collected from electronic surveys and theme interviews. Nuumäki's personnel distributed the electronic survey to the guardians. The survey did not yield enough answers for reliable findings, therefore theme interviews were conducted in Nuumäki daycare center and via phone. All information was transcribed, and content analysis was carried out.

The conclusions of this thesis were that both the personnel and the guardians shared values like leisurely atmosphere, safety, confidentiality and individuality. The guardians felt also that good personnel and a safe daycare center environment are important. Negative experiences were mostly linked to bad communication and changing, unfamiliar personnel. Both the guardians and the personnel presented development ideas for communication and the fluency of the day.

Keywords: Starting process, co-operation, participation of guardians, multicultural early childhood education, interaction and communication

Sisällys

1	Johdanto.....	6
2	Työn tausta ja tarkoitus sekä tutkimuskysymykset.....	6
3	Varhaiskasvatuksen aloitus.....	7
3.1	Varhaiskasvatus Suomessa	10
3.2	Monikulttuurisuus varhaiskasvatuksessa	11
4	Yhteistyö ja vuorovaikutus.....	13
4.1	Viestintä.....	14
4.2	Huoltajien osallisuus.....	15
4.3	Vuorovaikutus ja viestintä monikulttuurisessa varhaiskasvatuksessa	15
5	Tutkimuksellinen opinnäytetyö.....	17
5.1	Teemahaastattelujen toteutus ja haastateltavien valinta	18
5.2	Sähköinen kysely	20
5.3	Aineiston analyysi	20
6	Sähköinen kyselyn tulokset	21
6.1	Sähköisen kyselyn otoskoko ja vastausprosentti	21
6.2	Sähköisen kyselyn tärkeimmät tulokset.....	21
7	Huoltajien teemahaastattelujen tulokset	23
7.1	Yksilöllisyys ja turvallisuus.....	25
7.2	Pysyvyys ja kohtaaminen.....	26
7.3	Tiedonkulku, vuorovaikutus ja yhteistyö	27
7.4	Huoltajien kehittämisajatukset	28
8	Henkilökunnan haastattelujen tuloksia	29
8.1	Luottamus	32
8.2	Resurssit	32
8.3	Yksilöllisyys	33
8.4	Sujuva arki ja toimiva tiedonkulku	34
8.5	Yhteistyö ja avoimuus	34
8.6	Henkilökunnan kehittämisajatukset	35
9	Tulosten yhteenveto	37
10	Tutkimuksen arviointi.....	38
10.1	Opinnäytetyöprosessin arviointi ja haasteet	38
10.2	Pohdinta	40
	Lähteet.....	44
	Taulukot	47
	Liitteet	48

1 Johdanto

Varhaiskasvatuksen aloittaminen on lapselle ja perheille iso muutos arkeen. Se, miten aloitus sujuu, vaikuttaa lapsen turvallisuuden tunteeseen, huoltajien luottamukseen sekä yhteistyön ja vuorovaikutuksen rakentumiseen.

Lapsen ja perheen vastaanottamisessa ja varhaiskasvatukseen tutustuttaessa on tärkeää tiedostaa ja huomioida perheiden omat tavat ja kulttuurit lapsen hoidossa ja kasvatuksessa. Monikulttuurisuus on yleistä ja arkipäiväistä nykyajan Suomessa. Tämä näkyy varhaiskasvatuksessa perheiden, kulttuurien ja kielten moninaisuutena. Varhaiskasvatukseen tarvitaan uudenlaisia käytäntöjä tukemaan eri kulttuureista tulevien ja eri kielisten ihmisten ja varhaiskasvatushenkilöstön vuorovaikutusta, kommunikaatiota ja molemminpuolista ymmärtämistä.

Päiväkotien kehittämistarpeet nousevat usein tilanteista, joihin joudutaan ja joihin ei ole osattu varautua. Vieraskielisellä huoltajalla saattaa lapsen haku- tai tuontitilanteessa olla henkilökunnalle asiaa, joka koskee jotain normaalista arjesta poikkeavaa, joka vaatii tavalista monimutkaisemman suomen kielen sanaston hallintaa. Tällaisissa tilanteissa molemminpuolinen ymmärtäminen on haasteellista.

Tämän opinnäytetyön aiheena on Nuumäen päiväkodin varhaiskasvatuksen aloitusprosessin arvioiminen ja kehittäminen. Keräsimme aineistoa opinnäytetyötämme varten päiväkodin henkilöstöltä ja lasten huoltajilta sähköisen kyselyn sekä teemahaastattelun avulla. Yhteistyökumppanimme toimi Espoon kaupungin päiväkotit, Nuumäen yksikkö. Yhteishenkilönämme toimi Nuumäen yksikön varajohtaja Maija Kalli, jonka kanssa pidimme yhteyttä sähköpostitse sekä puhelimitse.

Opinnäytetyössämme kuvaamme varhaiskasvatusta, monikulttuurista varhaiskasvatusta sekä vuorovaikutusta ja yhteistyötä varhaiskasvatuksessa, sekä niiden merkitystä perheiden ja varhaiskasvatuksen henkilöstön kesken.

2 Työn tausta ja tarkoitus sekä tutkimuskysymykset

Toimintaa kehitettäessä kehittämistyön taustalla tulee olla ymmärtämystä toiminnan perusluonteesta, tavoitteista, käytännön toiminnasta sekä sen teoreettisesta perustasta (Heikkilä, Jokela & Nurmela 2008, 38). Opinnäytetyömme aihe on ajankohtainen, sillä Espoon kaupunki on aloittamassa tulosityksikkökohtaisen varhaiskasvatuksen aloituksen ohjauksen lähiaikoina (Laine 2019). Tällä hetkellä kaupungilla ei ole yhtenäistä mallia koskien varhaiskasvatuksen aloitusprosessia. Aloitusprosessissa on tärkeää, että yhteistyö lapsen huoltajien ja kasvattajien kanssa toimii hyvin. Tämän opinnäytetyön tavoitteena on tuottaa tietoa ja kehitysideoita koskien varhaiskasvatuksen aloitusprosessia. Tätä tietoa voidaan soveltuvin osin hyödyntää kehitystyön jatkuessa ohjeistusta laadittaessa.

Opinnäytetyömme on tutkimuksellinen opinnäytetyö. Opinnäytetyöhön kerättiin tietoa sähköisen kyselyn sekä haastattelujen avulla. Käyttämämme aineiston keruumenetelmä on osin kvantitatiivinen, eli määrällinen tarkoittaen sähköistä kyselylomaketta, sekä kvalitatiivinen, eli laadullinen tarkoittaen teemahaastatteluja. Analysoimme haastattelujen sisällön keräten niistä arvioita sekä kehittämisajatuksia koskien varhaiskasvatuksen aloitusta Nuumäen päiväkodissa. Tutkimus rajattiin koskemaan Nuumäen päiväkodin henkilöstön ja huoltajien arvioita ja kehittämisajatuksia aiheesta.

Opinnäytetyössä kuvataan lyhyesti varhaiskasvatusta ja monikulttuurisuutta varhaiskasvatuksessa. Kirjoitamme monikulttuuristen perheiden ja varhaiskasvatuksen henkilöstön kohtaamisesta ja vuorovaikutuksesta varhaiskasvatuksessa ja sen aloituksessa, sekä vuorovaikutuksen merkityksestä yhteistyössä perheiden kanssa.

Tutkimuskysymyksinä ovat “Miten Nuumäen päiväkodin henkilökunta ja lasten huoltajat ovat kokeneet varhaiskasvatuksen aloitusprosessin?” ja “Miten Nuumäen päiväkodin henkilökunta ja lasten huoltajat kehittäisivät varhaiskasvatuksen aloitusprosessia?”

Tietoperustana olemme käyttäneet varhaiskasvatusalan kirjallisuutta, tutkimuskirjallisuutta, viestintään ja vuorovaikutukseen kohdistuvaa tutkimusta ja kirjallisuutta sekä Espoon kaupungin varhaiskasvatussuunnitelmaa sekä valtakunnallisen varhaiskasvatussuunnitelman perusteita.

3 Varhaiskasvatuksen aloitus

Lapsen varhaiskasvatuksen aloitus on suuri muutos perheelle ja lapselle itselleen. Tämä muutos vaatii huoltajilta valmistautumista sekä asiantuntijuutta lastensa asioissa. Heitä tarvitaan kertomaan tietoja lapsestaan, tukemaan lastaan sekä toimimaan yhteistyössä kasvatushenkilöstön kanssa. (Hujala & Turja 2017, 78.)

Varhaiskasvatuksen aloitukseen liittyy valmisteluja. Huoltajat hakevat hoitopaikkaa, miettivät omia kokemuksiaan ja kuuntelevat tuttavaperheiden kuulumisia koskien varhaiskasvatusta ja päiväkotia. Henkilökunnalla on merkityksellinen vaikutus perheiden tyytyväisyyteen. Henkilökunnan aito kiinnostus lapsia ja työtä kohtaan sekä avoimuus ja lämminhenkisyys ovat tärkeitä asioita, kun huoltajat kokoavat vaikutelmaa lapsen päiväkodista. Päiväkodin ja perheiden yhteistyö lähtee käyntiin heti alkuvaiheesta. Ensimmäiset tapaamiset kasvattajien kanssa vaikuttavat perheiden huoliin ja pelkoihin, toiveisiin ja odotuksiin. Varhaiskasvatuksen aloituksen sujuminen on perheille, yhteistyölle ja lapsille merkityksellinen. (Hujala & Turja 2017, 79.)

Varhaiskasvatuksen aloituksessa on tärkeää saada jokainen perhe ja lapsi sekä henkilöstön jäsenen tasa-arvoiseen asemaan riippumatta kielitaidosta tai muista vuorovaikutukseen liittyvistä ongelmista. Suomi on monikulttuurinen maa, jossa elää rinnakkain eri kansoja omanlaisineen

kulttuureineen. Puhutaan myös interkulttuurisuudesta, jossa kulttuurit sekoittuvat ja sulautuvat osin toisiinsa yhdessä- ja toisilta oppimisen seurauksena. Päiväkodin arjessa tapahtuvat kohtaamiset edesauttavat eri kulttuurien välistä vuorovaikutusta. Toimiva vuorovaikutus lisää luottamusta ja tukee toimivaa yhteistyötä henkilöstön ja huoltajien välillä. (Tomminen & Tuutti 2016, 10.)

Varhaiskasvatussuunnitelma velvoittaa henkilökuntaa ammatilliseen, avoimeen ja kunnioittavaan suhtautumiseen monimuotoisia perheitä sekä heidän erilaisia kieliään, kulttuureitaan, katsomuksiaan ja uskontojaan, perinteitään sekä kasvatuskäsityksiään kohtaan. Tämä luo edellytykset hyvälle kasvatusyhteistyölle. Lasta tuetaan niin perheidentiteetin kuin perhesuhteiden osalta siten, että hän voi kokea oman perheensä arvokkaaksi. (Espoon kaupungin varhaiskasvatussuunnitelma 2017, 14.)

Nuumäen päiväkodissa perheet saavat halutessaan jo ennen paikan hakemista tiedustella mahdollista tutustumista yksikköön, jolloin päiväkodin johtaja esittelee talon perheelle ja kertoo hieman päiväkodin yleisistä käytännöistä. Kun perheet saavat tiedon hyväksytystä lapsen varhaiskasvatuspaikasta tulee heille samalla tieto siitä, mistä varhaiskasvatustyöstä heidän lapsensa on saanut paikan. Tämän jälkeen päiväkodin kasvattaja on piakkoin yhteydessä perheeseen ja puhelimitse sovitaan tutustumiskäynnistä ryhmään, joka tapahtuu jo ennen lapsen virallista aloitusta ryhmässä. (Reijonen 2019.)

Varhaiskasvatuksen toimintakulttuuriin kuuluu henkilöstön vuorovaikutus huoltajien kanssa (Opetushallitus 2018, 30). Tutustumiskäynnillä huoltajat tulevat lapsen kanssa käymään Nuumäen päiväkodissa ja samalla tutustuvat ryhmään sekä taloon. Tämä on ensimmäinen kontakti kasvattajan ja ryhmässä aloittavan lapsen kanssa, jolloin kasvattaja sekä koko ryhmä luovat lämminkäisen vastaanoton perheelle. Tutustumiskäynnillä sovitaan lapsen harjoitteluajasta sekä sen sisällöstä, joka tapahtuu ennen lapsen virallista aloitusta ryhmässä. Tutustumisaika on enimmillään viikon. Sen on koettu olevan suotuisa aika niin lapsen kuin perheenkin kannalta. Viikon aikana ympäristö sekä kasvattajat tulevat lapselle tutuiksi. Lapsen aloituksen kannalta on parempi, ettei huoltaja ole liian pitkään lapsen mukana aloituksessa. Perheen halutessa niin voidaan ensimmäinen kontakti ja tutustumiskäynti järjestää myös niin, että kasvattaja käy perheen omassa kodissa. (Reijonen 2019.)

Lapsen varsinainen harjoitteluviikko sisältää lyhyitä aikoja ryhmässä, jotka sovitaan perheen kanssa. Yleensä ensimmäisinä päivinä pyydetään, että huoltaja tulee lapsen kanssa aamulla leikkimään ryhmään sekä ulos. Kasvattajat ovat myös pyytäneet huoltajaa välillä poistumaan hetkellisesti lapsen vierestä, jolloin lapsen kanssa jää yksi ryhmän kasvattajista leikkimään. Näin lapsi tottuu siihen, ettei huoltaja ole koko ajan läsnä. Huoltaja ei voi kuitenkaan poistua kokonaan päiväkodilta, jos lapsi ei ole virallisesti aloittanut ryhmässä. Virallisen aloituksen

jälkeen lapsella on päiväkodin puolesta vakuutukset voimassa ja hänet voi jättää varhaiskasvatuksen henkilökunnan vastuulle.

Nuumäen päiväkodissa harjoitteluviikon aikana tai mahdollisimman pian lapsen aloituksen jälkeen sovitaan perheen kanssa aloituskeskusteluaika, jossa ryhmän varhaiskasvatuksenopettaja sekä perhe pääsevät keskustelemaan lapsesta ja perheen arjesta. Viimeistään tässä keskustelussa kerrotaan ryhmän ja koko yksikön käytännöistä tarkemmin. Ennen sovittua keskustelua huoltajat saavat kotiin täytettäväksi lomakkeen, joka sisältää kysymyksiä koskien lasta ja perheen kasvatus- ja toimintatapoja. Lomakkeessa kysytään lapsen luonteesta, ruokailusta, lapsen ja perheen odotuksista ja toiveista koskien yhteistyötä ja varhaiskasvatusta. (Reijonen 2019.)

Varhaiskasvatuksessa lapsella on oikeus saada suunnitelmallista ja tavoitteellista varhaiskasvatusta ja sen lähtökohtana tulee olla lapsen etu ja tarpeet. Varhaiskasvatussuunnitelma laaditaan yhteistyössä henkilöstön ja huoltajan kanssa. (Espoon kaupungin varhaiskasvatussuunnitelma 2017, 7.) Suunnitelmaa tehtäessä on tärkeää hyvä vuorovaikutus. Huoltajille tarjotaan tulkkipalvelujen apua helpottamaan ymmärretyksi tulemista. Näin varmistetaan myös henkilökunnalle se, että he ymmärtävät lapsen tarpeet huoltajan kertomana.

Välillä saattaa olla tilanne, jossa perhe tai kukaan perheen läheisistä ei pysty käymään harjoitteluviikkoa lapsen kanssa, vaan lapsi tarvitsee virallisen aloituksen mahdollisimman nopeasti. Myös toimintakauden aloitus elokuussa ja joulupyhät saattavat sotkea hieman harjoittelukuviota, koska päiväkotia saattaa olla kiinni ja huoltajien on aloitettava työt lomien jälkeen. Ensimmäinen kontakti lapsen kanssa ilman harjoittelua vieraassa ympäristössä saattaa olla lapselle sekä huoltajalle vaikea. Kasvattajat ovat yleensä pyytäneet jokaiselta perheeltä tuomaan valokuvan perheestä ja huoltajista, jota lapsi saa päivän aikana katsella. Tämän tiedetään auttavan lapsen ikävöidessä huoltajiaan. (Reijonen 2019.)

Jokaisen lapsen aloitus varhaiskasvatuksessa sekä ryhmässä tapahtuva harjoitteluviikko ovat yksilöllisiä lapsen, huoltajien sekä perheen arjen kannalta. Harjoitteluviikko voi olla myös ajankohtana, kun lapsi on jo virallisesti aloittanut varhaiskasvatuksessa. Tällöin harjoitteluviihköstä ja käytännöistä voidaan sopia niin, että lapsi jää hetkellisesti yksin kasvattajien kanssa ilman huoltajaa. Jotkut lapset sopeutuvat todella nopeasti ja joidenkin lasten kohdalla tilanteeseen sopeutuminen ottaa aikaa. Tämä huomioidaan lapsen harjoittelujaksossa sekä aloituksessa ryhmässä.

Varhaiskasvatussuunnitelma on vain yksi osa varhaiskasvatusta. Jokapäiväinen kohtaaminen perheen kanssa ja viestien välitys ovat asioita, joihin päiväkodissa tarvitaan aika ajoin apua. Vuorovaikutus lapsen, huoltajan ja kasvattajan välillä on tärkeä elementti ajateltaessa turvallisen ja toisiaan kunnioittavan ilmapiirin syntyä. Varhaiskasvatus rakentuu suomalaiselle kulttuuriperinnölle, joka muotoutuu edelleen lasten, huoltajien sekä henkilöstön

vuorovaikutuksessa (Espoon kaupungin varhaiskasvatussuunnitelma 2017,13). Yhteiskuntamme on monimuotoinen ja muuntuva. Varhaiskasvatuksessa moninaisuus on voimavara. Jokaisella on oikeus omaan kieleen ja kulttuuriin. Päiväkodin henkilöstön tulee olla tietoinen toisista kulttuureista ja katsomuksista. Heidän tulee osata tarkastella asioita monesta näkökulmasta ja asettua toisten asemaan. Henkilöstön tulee ymmärtää kielen merkitys yhteistyössä ja vuorovaikutuksessa. (Opetushallitus 2018, 31.)

3.1 Varhaiskasvatus Suomessa

Kuvaamme tässä luvussa varhaiskasvatusta ja monikulttuurista varhaiskasvatusta. Opetushallitus antoi määräyksen uusista varhaiskasvatussuunnitelman perusteista 19.12.2018, jotka tulivat voimaan 1.1.2019 alkaen. Paikalliset varhaiskasvatussuunnitelmat päivitettiin ja otettiin käyttöön elokuussa 2019. Siihen asti noudatettiin voimassa olevaa vuoden 2016 perusteiden mukaan laadittua suunnitelmaa. (Opetushallitus 2018, 1.)

Opetushallitus on antanut valtakunnallisen määräyksen, että kaikille varhaiskasvatuksessa oleville lapsille tulee laatia ja toteuttaa varhaiskasvatustilain mukaiset varhaiskasvatussuunnitelmat. Varhaiskasvatustilain säädetään lapsen oikeudesta varhaiskasvatukseen ja laista löytyvät myös varhaiskasvatuksen tavoitteet. Esiopetusta sen sijaan säätelee perusopetuslaki, joka on osa varhaiskasvatusta. Esiopetusta ohjaa esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet, jotka tulevat myös Opetushallitukselta. Varhaiskasvatus on tärkeä vaihe lapsen elämässä kasvun ja oppimisen poluilla ja se kuuluu osaksi suomalaista koulutusjärjestelmää. Huoltajilla on aina ensisijainen vastuu lapsensa kasvatuksessa ja varhaiskasvatuksen tehtävänä on täydentää kasvatusta sekä tukea perheitä ja olla osana lasten hyvinvointia. (Opetushallitus 2018, 7.)

Varhaiskasvatus kuuluu yhteiskunnalliseen palvelutarjontaan, jolla on useita tehtäviä. Sen yhtenä tehtävänä on huoltajien kanssa yhteistyössä edistää lapsen kokonaisvaltaista kasvua ja kehitystä sekä oppimista. Varhaiskasvatuksen tehtävänä on edistää lasten tasa-arvoa ja heidän yhdenvertaisuuttansa, sekä ehkäistä syrjäytymistä. Varhaiskasvatuksen kautta tulleet tiedot ja opitut taidot vahvistavat lapsen osallisuutta ja lapsen aktiivista toimijuutta yhteiskunnassamme. Varhaiskasvatuksen tehtävänä on myös olla huoltajien tukena kasvatustyössä. (Opetushallitus 2018, 14.)

Varhaiskasvatuksessa toteutetaan varhaiskasvatustilain (540/2018). Lain tavoitteena on edistää lasten iän ja kehityksen mukaista kasvua, kehitystä, terveyttä sekä lapsen hyvinvointia kokonaisvaltaisesti. Tavoitteena on myös tukea lasta oppimisessa sekä edistää elinikäistä oppimista ja koulutuksellisen tasa-arvon toteuttamista. Lain mukaan varhaiskasvatuksen tulee toteuttaa monipuolista pedagogista toimintaa sekä mahdollistaa lapselle myönteinen oppimiskokemus leikin, taiteen, liikkumisen sekä lapsen kulttuuriperinnön kautta, jossa tärkeänä vaikuttajana on myös varhaiskasvatustyöympäristö. Ympäristön tulee olla lasta kehittävä, oppimista

edistävä, terveellinen sekä lapselle turvallinen. Oppimisympäristön tulee huomioida myös lapsen ikä ja hänen kehityksensä. (Varhaiskasvatustalaki 540/2018, 3 §)

Varhaiskasvatuksen sekä varhaiskasvatusta toteuttavan henkilöstön tulee toimia lasta kunnioittaen sekä turvata pysyvät vuorovaikutussuhteet lasten ja varhaiskasvatusthenkilöstön välillä. Henkilöstön tulee antaa jokaiselle lapselle yhdenvertaiset mahdollisuudet varhaiskasvatukseen. Henkilöstö edistää yhdenvertaisuutta, sukupuolten tasa-arvoa, sekä antaa valmiudet ymmärtää ja kunnioittaa yleistä kulttuuriperinnettä. Tässä huomioiden asiakkaan kielellisen, kulttuurisen, uskonnollisen ja katsomuksellisen taustan. (Varhaiskasvatustalaki 540/2018, 3 §)

Varhaiskasvatuksen henkilöstön tulee tiedostaa ja tunnistaa lapsen yksilöllinen tuen tarve ja tarvittaessa heidän tulee järjestää lapselle tukea monialaisessa yhteistyössä. Tärkeää on kehittää lasten yhteistyö- ja vuorovaikutustaitoja, sekä edistää toimimista vertaisryhmässä. Henkilöstön tulee ohjata lasta eettisesti vastuulliseen ja kestävään toimintaan, sekä opettaa toisten kunnioittamiseen ja antaa eväät yhteiskunnan jäsenyyteen. (Varhaiskasvatustalaki 540/2018, 3 §)

Varhaiskasvatuksen oppimisympäristön tulee olla lasta kehittävä, lapsen oppimista edistävä, terveellinen ja turvallinen. Siinä tulee huomioida lapsen ikä ja hänen kehityksensä. Varhaiskasvatusthenkilöstö mahdollistaa lapsen osallistumisen ja vaikuttamisen heitä itseään koskevissa asioissa. Varhaiskasvatus toimii yhdessä lapsen, perheen tai muun huoltajan kanssa lapsen kokonaisvaltaisen kehityksen ja hyvinvoinnin parhaaksi. Varhaiskasvatusthenkilöstön tulee tarvittaessa tukea lapsen huoltajaa kasvatustyössä myös kotioissa. Henkilöstön velvollisuutena on myös kertoa lapsen huoltajille varhaiskasvatuksen tavoitteista sekä varhaiskasvatusthenkilöstön toiminnasta. Jokaiselle huoltajalle mahdollistetaan osallistuminen ja vaikuttaminen lapsensa varhaiskasvatusthenkilöstön suunnitteluun, sen toteuttamiseen ja arviointiin. Tämän lisäksi varhaiskasvatus mahdollistaa huoltajille osallistumisen paikallisen ja yksikkökohtaisen varhaiskasvatusthenkilöstön suunnitteluun sekä sen arviointiin. (Opetushallitus 2018, 16.)

3.2 Monikulttuurisuus varhaiskasvatuksessa

Monikulttuurisuus on laaja käsite. Se sisältää etnisyyden, kulttuurin ja kielen lisäksi myös sukupuolisuuden, uskonnollisen monimuotoisuuden, seksuaalisen suuntautumisen sekä vammaisuuden, syrjäytymisen ja sosioekonomisen näkökulman. (Paavola & Talib 2010, 11.) Monikulttuurisuuden käsite voidaan liittää siis yhteiskunnan moniin kulttuureihin, eikä pelkästään maahanmuuttajia koskeväksi käsitteeksi. Tässä opinnäytetyössämme tarkoitamme monikulttuurisella perheellä eri maista ja kulttuureista tulleita, muuta kuin suomen kieltä äidinkielenään puhuvia perheitä.

Maahanmuuttajataustaisten lasten määrä varhaiskasvatuksessa on lisääntynyt Suomessa nopealla tahdilla. Pääkaupunkiseudulla joissakin päiväkodeissa heitä on jo enemmistö lapsista ja

määrän on arvioitu tuplaantuvan vuoteen 2020 mennessä. Varhaiskasvatuksen henkilöstöllä tulee olla laajaa ja hyvää ymmärrystä kulttuureista työskenneläkseen tasa-arvoisesti ja vastavuoroisesti huoltajien kanssa heidän kasvatustavoitteitaan tukien. Varhaiskasvatuksessa lapselle tulee turvata kokemus siitä, että hän, hänen kulttuurinsa ja kielensä ovat arvostettuja. Päävastuu äidinkielen ja kulttuurin säilyttämisestä on perheillä itsellään. (Halme & Vataja 2011, 5-11.) Kuitenkin tulee huomioida myös se, että kaikissa ryhmissä ja kulttuureissa ihmiset ovat yksilöitä eroavaisuuksineen. Kasvattajien tulee myös tunnistaa oma arvomaailmansa sekä ymmärtää sen erot muihin verrattuna voidakseen suhtautua kunnioittavasti ja hyväksyen toisenlaisiin arvoihin ja maailmankatsomukseen (Paavola & Talib 2010, 12-13).

Kun lapselle valitaan varhaiskasvatuspaikkaa, on tärkeää huomioida seikat, jotka ovat lapsen kehitykselle hyväksi. Päiväkodissa, jossa on lapsen äidinkieltä puhuvia työntekijöitä, turvaa lapselle helpomman hoidon aloituksen ja tukee hänen omaa kieltään. Myös yhteistyö huoltajien kanssa helpottuu yhteisen kielen myötä. Lapsen ryhmässä tulee olla myös tarpeeksi suomen kieltä puhuvia lapsia, että myös suomen kielen oppiminen onnistuu. Eri kulttuurien väliset erot saattavat näkyä varhaiskasvatuksen arjessa. Esimerkiksi Suomen sääolosuhteisiin pukeutuminen saattaa olla haasteellista. Huoltajien kanssa keskustellaan, millaisia vaatteita eri ilmoilla tarvitaan ja ohjataan heitä tarvittaessa kuvien avulla. (Halme & Vataja 2011, 79-81.)

Valtakunnallisen varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa sanotaan, että henkilökunnan ammatillinen, avoin ja kunnioittava suhtautuminen monimuotoisiin perheisiin, eri kieliin, kulttuureihin, perinteisiin, uskontoihin ja katsomuksiin ja kasvatuskäytäntöihin luovat edellytykset hyvälle kasvatusyhteistyölle perheiden ja kasvattajien välillä. Lapsen perhesuhteita ja -identiteettiä tuetaan niin, että hän kokee itsensä ja perheensä tasa-arvoiseksi ja arvokkaaksi. (Opetushallitus 2018, 21.)

Tämän päivän lapset kasvavat eri kulttuurien, kielen ja eri uskontojen keskuudessa. Tämän vuoksi hyvillä vuorovaikutustaidoilla sekä eri kulttuurien ymmärtämisellä on suuri merkitys. Tähän kuuluu kuuntelemisen taito, sekä taito tunnistaa ja ymmärtää erilaisia kulttuureja, arvoja sekä ihmisten asenteita. Identiteetin kehitykselle sekä toimintakyvylle hyvät vuorovaikutustaidot ovat äärimmäisen tärkeitä sekä kyky ilmaista itseään. Lisäksi ihmisen tulee ymmärtää ja kunnioittaa erilaisia kulttuureja. Varhaiskasvatuksen tehtävä onkin edistää lasten tietoa erilaisista kulttuureista ja vahvistaa heidän vuorovaikutus- ja ilmaisutaitojaan. (Opetushallitus 2018, 23.)

Henkilöstön tulee toimia mallina lapsille, että he rohkaistuvat tutustumaan toisiin ihmisiin, kieliin sekä kulttuureihin. Lapsia ohjataan varhaiskasvatuksessa olemaan ystävällisiä toisille ihmisille ja omaksumaan hyvät tavat. Toiminnassa on tärkeää yhteistyö, joka luo mahdollisuudet harjoitella erilaisia ilmaisu- ja vuorovaikutustaitoja erilaisissa tilanteissa. Tämän lisäksi harjoitellaan erilaisia tilanteita, esimerkiksi miten ratkaistaan eteen tulevat ristiriitatilanteet

rakentavasti. Harjoittelu vahvistaa lasten sosiaalisia taitoja. Varhaiskasvatuksessa opitut tiedot ja taidot sekä käytöstavat eri kulttuureista vahvistavat lapsen omaa kykyä sopeutua yhteiskuntaamme. Asiaa voidaan lähestyä helposti esimerkiksi leikkien, ruokailuhetkien ja juhlien kautta, joissa korostuvat erilaiset kulttuurit ja tavat. (Opetushallitus 2018, 23.)

4 Yhteistyö ja vuorovaikutus

Varhaiskasvatuksen lähtökohtana on huoltajien ja henkilökunnan välillä tehtävä yhteistyö. Kodin ja varhaiskasvatuksen välinen yhteistyö perustuu toimivaan sekä toisia kunnioittavaan vuorovaikutukseen. Toimiva vuorovaikutus edellyttää hyviä kommunikaatiotaitoja sekä halua ymmärtää toista osapuolta. Hyvät vuorovaikutustaidot saattavat vaatia itsetuntemusta ja harjoittelua. Yhteiset pelisäännöt helpottavat ja tukevat vuorovaikutusta. Toimivissa sekä kunnioittavissa vuorovaikutussuhteissa voidaan madaltaa ammattimaista kynnystä ja ottaa huolet esille ymmärrettävällä tavalla. Yhteistyön lähtökohtana on lapsen elämäntilanne ja sen kehitysvaiheen selvittäminen, sekä huoltajien osallistumisen halu ja aktiivisuus kasvatuksessa. (Järvinen, Laine & Hellman-Suominen 2013, 164.)

Huoltajien kanssa tehtävä yhteistyö on merkityksellistä varhaiskasvatuksessa. Tavoitteena on yhteinen sitoutuminen lasten terveen sekä turvallisen kasvun, kehityksen ja oppimisen edistämiseksi. Kasvatustyöhön liittyvistä arvoista, tavoitteista ja vastuista keskustellaan henkilöstön kesken sekä lasten huoltajien kanssa. Yhteistyön tulee olla vuorovaikutteista ja se edellyttää varhaiskasvatuksen henkilöstöltä aktiivisuutta ja aloitteellisuutta. Yhteistyössä tulee huomioida perheiden moninaisuus, lasten yksilölliset tarpeet sekä vanhemmuuteen liittyvät kysymykset huoltajuudessa. Yhteistyön toteutumisesta, suunnitelmallisuudesta sekä yhteistyön monialaisuuden toteutuksesta vastaavat varhaiskasvatuksen järjestäjät. (Opetushallitus 2018, 33-34.)

Huoltajien ja varhaiskasvattajien yhteistyö on lapsen parhaaksi. Heillä tulee olla tarvittavaa tietoa lapsesta, jonka pohjalta rakennetaan yhteisiä toiminnan linjauksia kasvatuksellisin kumppaneina. Yhteistyö huoltajien kanssa on laajempi käsite kuin pelkkä yhteistyö. Yhteistyö lapsen huoltajien kanssa vahvistaa huoltajien osallisuutta lapsensa kasvatuksessa ja siihen liittyvän osaamisen kehittäminen sekä toimintayksiköiden kulttuurikumppanuuden rakentaminen. (Järvinen ym. 2013, 118.)

Vuorovaikutussuhteiden kehittäminen tyydyttää ihmisen ominaisen tarpeen kuulua jonnekin ja olla yhteydessä toisten kanssa (Jernberg & Booth 2003, 55). Vuorovaikutuksen kautta ihmiset kommunikoivat ja luovat luottamusta keskenään. Vuorovaikutuksen kannalta on tarpeen kysyä, kuinka pitkälle toimitaan asiakkaan ehdoilla, koska puhuttaessa vuorovaikutuksesta, ei siinä voida mennä kokonaan toisen osapuolen ehdoilla. (Mönkkönen 2018, 83.)

4.1 Viestintä

Varhaiskasvatuksen henkilökunta on oman organisaationsa edustajana velvollinen osoittamaan oman toimintansa oikeellisuus myös viestinnän kautta. Henkilökunnalla on vastuu lapsista niin yhteiskunnalle kuin lasten huoltajille. On huomioitava pientenkin asioiden ja viestien merkitys huoltajalle. Käytännössä jokainen kohtaaminen lapsen huoltajan ja varhaiskasvatuksen henkilökunnan välillä on merkityksellinen.

Viestinnässä on puntaroitava, milloin on hyvä viestiä ja milloin ei, sekä minkälaisia seurauksia viestinnällä milloinkin on. Viestintää on harkittava eettisesti niin ennakoivassa suunnitteluvaiheessa kuin jälkikäteenkin, jolloin toimintaa arvioidaan. Organisaatiot ovat yhteiskunnalle tilitervollisia ja näin omassa toimintaympäristössään jatkuvan arvioinnin kohteena ja joutuvat ansaitsemaan olemassaolon oikeutensa teoin ja viestein. Organisaatioilta vaaditaan proaktiivisuutta eli kykyä ennakoita hankalia tilanteita. (Juholin 2017, 16.) Tämän vuoksi tapa, jonka varhaiskasvatuksen henkilökunta valitsee viestinnäkseen, on harkittava tarkoin ja mahdollisimman laajasti.

Juholin (2017, 22-25) tarkastelee viestinnän perusprosesseja. Hän toteaa viestinnän olevan ihmisen lajityypillinen ominaisuus ja vuorovaikutuksen perusta. Viestintää on kahdenlaista, verbaalista ja non-verbaalista ja lisähuomiona mainitaan, että sanaton, visuaalinen ja auditivinen viestintä saattavat joskus olla puhuttua tehokkaampaa.

Viestinnälle lankeaa oikeusvaltiossa ja sopimusyhteiskunnassa monenlaisia velvoitteita, jotka tulevat laeista, säädöksistä, suosituksista tai esimerkiksi toimialan sitoumuksista. Myös valtiotuhallinnon viestintäsuositus uudistettiin vuonna 2016 ja siinä viestinnän arvoiksi määritellään avoimuus, luotettavuus, tasapuolisuus, ymmärrettävyys, vuorovaikutteisuus ja palveluhenkisyys. Viestinnässä ei riitä, että toimitaan oikein. Toiminnan on myös näytettävä oikealta ja oltava hyväksyttävää. Viestinnän eettisten ohjeiden lähtökohtana on, että vuorovaikutus ja viestintä ovat jokaisen organisaation keskeisiä tehtäviä demokraattisessa yhteiskunnassa. (Juholin 2017, 40-42.) Vaikka puhutaan valtiotasolla, on huomioitava, että päiväkotito on organisaatio ja siten velvoitettu läpinäkyvään toimintaan. Viestimisen puolesta tai vastaan pohdintoja voidaan tarkastella alla olevan kuvan 1 avulla.

Peruste viestin välittämisen...	Velvollisuus tai seuraus	Luonne
Puolesta	Velvollisuus antaa tietoja (läpinäkyvyys)	Vastaa sidosryhmän oikeutta saada tietoja

	Tiedon relevanssi sidosryhmälle	positiivinen seuraus sidosryhmälle
	Yhteisölle koitua näkyvyys	positiivinen seuraus yhteisölle
vastaan	Luottamuksellisuus (velvollisuus)	Vastaa henkilön oikeutta yksityisyyteen/yhteisön oikeutta salaamiseen
	Haitta sidosryhmälle	negatiivinen seuraus sidosryhmälle
	Haitta yhteisölle	negatiivinen seuraus yhteisölle

Kuva 1 : Viestin välittämisen mallitaulukko (Juholin 2017, 43)

4.2 Huoltajien osallisuus

Viime vuosien aikana keskustelujen ja tutkimusten kohteena ovat olleet huoltajien sekä lasten osallisuutta lisäävän varhaiskasvatuksen toimintamuotojen kehittäminen sekä vakiinnuttaminen. Valtioneuvoston periaatepäätös varhaiskasvatuksen valtakunnallisissa linjauksissa - asiakirjassa (2002:9) on otettu kantaa huoltajien lisääntyvään osallisuuteen. Asiakirjassa painottuu huoltajien sekä ammattihenkilöstön yhteistyö kasvatuksessa. (Lämsä, Malinen & Rönkä 2009, 72-73.)

Huoltajien kanssa tehtävän yhteistyön kehittymiseen vaikuttaa se, minkälaiseksi huoltajat sekä kasvatuksen ammattilaiset mieltävät oman roolinsa yhteisessä kasvatustehtävässä. Painottuuko yhteistyössä asiantuntija-, huoltaja- tai kumppanuuskeskeisyys? Huoltajien ja ammattilaisten väliset roolierot ilmenevät muun muassa niin, että huoltajien kasvatustuu kohdistuu omaan lapseen, kun ammattikasvattajilla vastuu on koko lapsiryhmästä. Suhtautuminen omaan lapseen on huoltajilla enemmän tunteenomaista sekä kokonaisvaltaisempaa kuin varhaiskasvattajilla. (Lämsä ym. 2009, 74.)

4.3 Vuorovaikutus ja viestintä monikulttuurisessa varhaiskasvatuksessa

Päiväkodissa tasa-arvoisuus merkitsee samanlaista asemaa vuorovaikutuksessa riippumatta perheen kielestä, kulttuurista tai vakaumuksellisista eroista. Viranomaisilla on hallintolain (434/2003) 26 §:n sekä hallintolainkäyttölain (586/1996) 77 §:n mukaan velvollisuus huolehtia tulkittamisen ja kielen kääntämisen toteutumisesta, jos asiakas ei osaa viranomaistoiminnassa käytettävää suomen- tai ruotsin kieltä.

Kasvattajien näkökulmasta tasa-arvoisuus merkitsee käytännössä sitä, että he pystyvät kohtaamaan kaikki huoltajat samoin kielimuurista huolimatta. Vuorovaikutus on tärkeää myös perheiden kannalta siinä, että heillä on mahdollisuus saada vaikuttaa oman lapsensa kasvatukseen varhaiskasvatuksessa.

Kulttuurien välinen vuorovaikutus voi olla haasteellista. Varhaiskasvatuksen henkilöstön on hyvä tuntea oma kulttuurinsa ja ymmärtää sen ominaispiirteet ja vaikutus omaan ajatteluun ja toimintaan. Viestinnän tyyleissä voi olla eroja. Joissakin kulttuureissa suullisella viestillä on suurempi merkitys kuin kirjallisella. Kirjallisen viestin ymmärtäminen voi olla vaikeaa kielen oppimisen ollessa alkuvaiheessa. (Halme & Vataja 2011, 53.)

Kulttuurien välisessä viestinnässä toisen arvostaminen ja kunnioitus ovat tärkeässä asemassa. Aito kiinnostus ja halu olla vuorovaikutuksessa auttavat eteenpäin ja välittyvät toisille. Avoimuus on tärkeää. Omat asenteet, havainnot ja tulkinnat saattavat johtaa väärinymmärryksiin puolin ja toisin. Esimerkiksi Suomessa arvostetut silmiin katsominen ja kättely eivät kuulu kaikkiin kulttuureihin. Varhaiskasvatuksen henkilöstön on hyvä ottaa puheeksi perheiden tavat tervehtiä ja olla vuorovaikutuksessa väärinkäsitysten välttämiseksi. Samalla voidaan perheille kertoa myös suomalaisista tavoista olla vuorovaikutuksessa. Vaikeiden asioiden ja huolen puheeksi ottamisessa on hyvä olla hienovarainen ja noudattaa huoltajien kanssa tehtävän yhteistyön periaatteita. Huoltajat voivat tulkita suoraan puhumisen näissä tilanteissa epäkohteliaaksi. (Halme & Vataja 2011, 54-55.)

Ammattilaiset tuovat esiin ja näyttävät huoltajille luottamuksellisen suhteen merkitystä, mutta sen sisältöä voi olla vaikeampi hahmottaa. Usein luottamuksellinen suhde ilmenee enemmänkin pyrkimyksenä, sillä asiakassuhteessa tulee aina tavoitella luottamuksellista suhdetta. Asiakkaan kääntyessä ammattilaisen puoleen omissa ongelmissaan, osoittaa hän silloin luottamuksensa tähän järjestelmään. (Mönkkönen 2018, 132.) Kasvattajien ja perheiden hyvää sekä toimivaa yhteistyösuhdetta kuvaa molemminpuolinen kunnioitus, kiinnostuneisuus ja avoimuus, yhteiset sovitut tavoitteet sekä molempien osapuolten yhteisymmärrys toteutettavista menetelmistä. (Kanninen & Sigfrids 2012, 135.)

Varhaiskasvatuksessa käytetään tulkkia apuna keskusteluissa eri kielisten perheiden kanssa. Tulkin tilaa varhaiskasvatuksen edustaja. Tulkkia varatessa voidaan huomioida perheen toiveet. Monet perheet eivät halua, että tulkki on heidän omasta yhteisöstään ja huoltajat saattavat pelätä, että muut yhteisön jäsenet kuulevat heidän perheensä ja lapsensa asioista. Perheille tulee kertoa tulkin työskentelystä ja vaitiolovelvollisuudesta. Tulkin tulee olla ammattilainen. Lasta, aviopuolisoa, sukulaista tai tuttavaa ei saa käyttää tulkkina. Kasvatuskeskusteluissa toinen huoltaja saattaa osallistua keskusteluun innokkaammin kuin toinen. Joskus nais-tulkki on hyvä äidin aktiivisuuden lisäämiseksi keskustelussa. Viestit kannattaa antaa perheille

sekä suullisena että kirjallisena. Perheiden kanssa voidaan sopia yhdessä esimerkiksi kuvien käytöstä osana viestintää. (Halme & Vataja 2011, 80, 86-87.)

Kulttuurien erot korostuvat ja esimerkiksi aktiivinen yhteydenpito kouluun saattaa maahanmuuttajasta vaikuttaa vieraalta, jos sellaista ei aiemmassa kotimaassa ole ollut. Ongelmia on ollut jopa siinä, ettei tieto ole tavoittanut huoltajia. Tähän ratkaisuksi on ehdotettu esimerkiksi selkokieliä kirjeitä tai tulkinn käyttöä. Puutteellinen kielitaito tuo oman osansa ongelmiin. Tulkinn kanssa on hyvä välillä käydä läpi asioita ja katsoa, että molemmat osapuolet ymmärtävät asian samalla lailla. Konkreettisen kielitaidon lisäksi myös käsitteet tuottavat ongelmia, koska ne ymmärretään eri lailla. Tästä hyvänä esimerkkinä voidaan käyttää vaikkapa opettajan myönteistä tapaa puhua lapsen oikeuksista, jonka maahanmuuttajataustainen saattaa tulkita lapsen kielteiseksi oikeudeksi käyttäytyä miten haluaa. (Ekholm & Salmenkangas 2008, 25.)

Vuorovaikutussuhteessa osapuolten tulisi kyetä kuuntelemaan toisiaan. Aito kuunteleminen merkitsee sitä, että toinen osapuoli todella kokee tulleen kuulluksi ja että hänen asiansa otetaan tosissaan. Tällöin myös vaikeita asioita on helpompi tuoda julki ja käsitellä. Lapsen asioista kannattaa mieluummin sanoa aikaisin kuin liian myöhään, jolloin hankaluudet eivät pääse kasaantumaan. (Cantell 2011, 261.) Vuorovaikutuksessa huoltajien kanssa toimivan päiväkodin henkilökunnan jäsenen on myös huomioitava käyttämänsä kieli. Kun puhutaan monikulttuurisesta päiväkodista ja yhtenä ongelmana on yhteisen kielen puuttuminen, on tärkeä pitää oma kieli selkeänä ja hyvänä. Ammatillisuuden vaarana kaikilla aloilla on se, että käytetään alan omaa ammattislangia ja erikoiskäsitteitä, jotka voivat pelästyttää alaa tuntemattomia ihmisiä. (Cantell 2011, 270).

5 Tutkimuksellinen opinnäytetyö

Tutkimuksellisen opinnäytetyön tarkoituksena on tuottaa uutta tietoa, joka kirjataan tutkimusraporttiin (Salonen 2013, 6). Kun puhutaan tutkimuksesta, sillä tarkoitetaan esimerkiksi haastattelun aineiston kuvausta, tutkimusmenetelmien käyttöä ja tilastojen esittämistä sekä tietysti tietojen keräämistä. Tutkimuksen päätavoitteena on uuden tiedon tuottaminen. (Salonen 2013, 9-10.)

Selvitimme sähköisen kyselyn ja teemahaastattelun keinoin Nuumäen päiväkodin henkilöstön sekä huoltajien arvioita sekä kehittämisajatuksia koskien varhaiskasvatuksen aloitusprosessia. Tarkoituksena oli saada tutkimuksen kautta uutta tietoa varhaiskasvatuksen aloituksen toimituksesta sekä uutta tietoa ja näkökulmia sen kehittämiseksi. Sähköiseen kyselyyn vastattiin nimettömästi. Esitimme erilaisia väittämiä koskien päivähoiton aloitusta tarkoituksena saada tietoa kasvattajien ja huoltajien ajatuksista koskien päivähoiton aloitusta ja kehittämistä. Väittämiin laadittiin valmiit vastausvaihtoehdot, joista vastaaja sai valita itselleen sopivan

vaihtoehdon. Sähköisen kyselyn lisäksi haastattelimme henkilökuntaa ja huoltajia. Käytimme aineistonkeruumenetelmänä teemahaastattelua.

5.1 Teemahaastattelujen toteutus ja haastateltavien valinta

Saadaksemme lisää tietoa luotettavan tuloksen varmistamiseksi keräsimme opinnäytetyöhömmme materiaalia myös teemahaastattelun avulla, joka on laadullinen aineistonkeruumenetelmä. Käytimme teemahaastattelumenetelmää tutkiaksemme varhaiskasvatuksen parissa aloittaneiden perheiden lasten aloitusprosessia. Tämä muoto on siihen juuri sopiva haastattelumuoto. Teemahaastattelun onnistumiseksi tutkijan on oltava perehtynyt huolellisesti aihepiiriin ja haastateltavien tulisi olla valittuja juuri tehtävään haastatteluun. (Tampereen yliopisto KvaliMOTV, 2019.)

Teemahaastattelu on puolistrukturoitu haastattelumenetelmä, jossa aiempien tutkimusten ja aihepiirin tutustumisen pohjalta valmistellut aihepiirit sekä teemat ovat jokaiselle haastateltaville samat. Teemahaastattelua käytetään paljon ihmistieteissä, joka pohjautuu haastateltavien omiin kokemuksiin. Haastattelu tapahtuu joustavasti ilman yksityiskohtaisia ja valmiiksi muotoiltuja kysymyksiä, eikä se etene tiukkaa suunniteltua etenemisreittiä. (KvaliMOTV, 2019.) Haastattelu kohdennetaan teemoihin, joihin paneudutaan keskustellen. (Hirsjärvi & Hurme 2011, 47-48).

Teemahaastattelussa on yksinkertainen ajatus: kaikkein helpointa ja tehokkainta kerätä tietoa halutusta aiheesta on kysyä suoraan ihmisiltä, mitä he ajattelevat asiasta. Teemahaastattelua pidetään eräänlaisena keskusteluna, jossa haastateltavilta pyritään saamaan selville asioita, jotka kuuluvat tutkimuksen aihepiiriin. Se on tiedonkeruun näkökulmasta tavoitteellinen tilanne, joka yleensä tallennetaan. Haastattelulle on tyypillistä, että sen aihepiirit ja teemat on ennalta määritetty, eikä kysymyksillä ole tarkkaa järjestystä tai muotoilua. (Eskola, Lätti & Vastamäki 2018, 27-29.)

Me saimme haastatteluista tavoittelemamme tietoa ja haastateltavat jäsentelivät ja pohtivat asiaa omalta kannaltaan ja toivat ilmi omia kehitysehdotuksiaan, koska halusivat vaikuttaa. Teemahaastattelun erona muihin haastattelu menetelmiin on se, ettei siinä edellytetä kokeellisesti aikaansaatuja kokemuksia. Teemahaastattelussa huomion keskipisteenä on ihmisten erilaiset tulkinnat asioista ja heidän kokemuksistaan ja vuorovaikutuksen osuus merkityksen synnyssä on tärkeää. Avoimissa haastattelumuodoissa, kuten teemahaastattelussa, haastattelijan itse tulee olla lähinnä taustalla ja keskustelun ohjaavana osapuolena. Haastattelijan omia kommentteja ja näkemyksiä tulisi antaa mahdollisimman vähän. (Hirsjärvi & Hurme 2011, 47-48, 102.)

Opinnäytetyömme on laadullinen eli kvalitatiivinen tutkimus. Kvalitatiivinen tutkimushaastattelu voi käsittää tietoa niin haastattelujen sisällöstä, kuin tarkkailemalla haastateltavien

käytöstä (Patton 2015, 27). Tässä opinnäytetyössä päätimme pitää haastattelut haastateltavan haluamassa tilassa. Meille oli varattu pieni yksityinen huone, mutta haastatteluja toteutettiin myös Nuumäen päiväkodin pihalla ja puhelimitse. Tällöin haastateltavan käytöksen ja eleiden tarkkailu on haastavaa tai lähes mahdotonta. Päätimme, että halukkuus haastatteluun oli yksi merkki siitä, että tutkimamme asia oli tärkeä niin huoltajille kuin henkilökunnallekin. Haastattelu toteutettiin teemasta keskustellen, niin että haastattelijat esittivät suljettujen kysymysten sijaan avoimia kysymyksiä, jotka johdattivat keskustelua. Näin saimme syvempää tietoa haastateltavien kokemuksista ja ajatuksista lapsen varhaiskasvatuksen aloitusprosessista.

Ennen varsinaista haastattelua testasimme haastattelukysymyksiä kuudella vapaaehtoisella, joilla kaikilla on kokemusta oman lapsen varhaiskasvatuksen aloitusprosessista. Testihaastatteluista saimme rakentavaa palautetta sekä esimakua siitä, miten eri tavoin ihmiset vastaavat haastattelukysymyksiin. Saimme myös hyvää harjoitusta varsinaista haastattelutilannetta varten.

Haastattelimme opinnäytetyötämme varten Nuumäen päiväkodin työntekijöitä ja lasten huoltajia. Sovimme Nuumäen henkilökunnan kanssa haastattelupäiviksi 19.8. ja 20.8.2019. Ensimmäisenä haastattelupäivänä haastattelimme useita henkilöitä ja saimme sovittua puhelinhaastatteluajoja. Pyysimme huoltajia haastateltaviksi lasten tuonti- ja hakutilanteissa. Henkilökunta tuli omaan aikatauluunsa sopivina hetkinä haastatteluun. Haastattelut pidettiin meille sitä varten varatussa pienessä huoneessa. Haastattelimme yhteensä viittä varhaiskasvatuksen opettajaa ja -lastenhoitajaa sekä päiväkodin johtajaa. Huoltajista kolme halusi pitää haastattelun huoneessa ja yksi pihalla. Kahden huoltajan kanssa sovimme puhelinhaastattelun, joista toinen haastattelu peruuntui haastateltavasta johtuvasta syystä. Näin ollen haastateltavia kertyi yhteensä 11 (yksitoista). Nauhoitimme osan haastatteluista ja osan kirjasimme haastattelun aikana paperille. Jaoimme aluksi haastateltaville informaatio- ja suostumuslomakkeen, jossa kerroimme tutkimuksestamme, sekä pyysimme suostumuksen käyttää haastattelussa saamaamme materiaalia tutkimuksessamme. Kerroimme myös, että tutkimus toteutetaan nimettömänä ja aineisto hävitetään asianmukaisesti tutkimuksen valmistuttua. Haastatteluista yksi käytiin englannin kielellä ja muut suomen kielellä.

Haastattelutilannetta varten olimme laatineet teemahaastattelulle rungon, jota mukailen etenimme haastattelussa. Litteroimme saamamme materiaalin pääteemoja seuraillen ja etsimällä haastateltavilta esiin tulleita teemoja, jotka vastaavat tutkimuskysymyksiimme ”Miten Nuumäen päiväkodin henkilökunta ja lasten huoltajat ovat kokeneet varhaiskasvatuksen aloitusprosessin?” ja ”Miten Nuumäen päiväkodin henkilökunta ja lasten huoltajat kehittäisivät varhaiskasvatuksen aloitusprosessia?” Haastattelun lopuksi annoimme kiitokseksi osallistujille suklaalevyt.

5.2 Sähköinen kysely

Yksi perinteinen tapa kerätä tutkimusaineistoa on kyselytutkimus (Valli 2018, 29). Strukturoidulle kyselylle ominaista on tutkijan ennalta laatimat kysymykset sekä niiden järjestys. (Vilka 2015, 123.) Sähköistä kyselyä voidaan pitää määrällisenä tutkimusmenetelmänä. Määrällisellä tutkimusotteella ajatellaan tavoiteltavan yleiskäsityksiä, mutta sillä voidaan päästä myös laadullisen tutkimuksen tavoin käsiksi yksityiskohtiin. (Vehkalahti 2014, 13.)

Valitsimme sähköisen kyselyn tutkimusmenetelmäksemme, koska halusimme kerätä mahdollisimman monelta tutkittavalta kokemuksia koskien varhaiskasvatuksen aloitusprosessia Nuumäen päiväkodissa. Käytimme kyselylomakkeessa väittämiä, joihin oli vastausvaihtoehtoina täysin samaa- ja osittain samaa mieltä, en osaa sanoa, osittain eri- ja täysin eri mieltä. Kyselylomakkeelle laadimme myös kaksi avointa kysymystä. Avointen kysymysten tarkoitus on saada perusteellista tietoa vastaajan mielipiteistä (Eskola, Lätti & Vastamäki 2018, 114). Lomakkeessa myös pyydettiin kehittämisajatuksia koskien varhaiskasvatuksen aloitusta.

Kyselyyn liitimme saatekirjeen, jossa on kyselyyn vastaamisen ohjeet ja tieto osallistumisen vapaaehtoisuudesta. Vastausaikaa oli kaksi viikkoa ja vastausajan umpeuduttua huomasimme, että vastauksia oli tullut vain muutama. Jatkoimme vastausaikaa ja pyysimme henkilökuntaa vastaamaan kyselyyn sekä muistuttamaan huoltajia kyselystä. Vastausajan loputtua analysoimme vastaukset ja kirjasimme tulokset ja johtopäätökset raporttiin.

5.3 Aineiston analyysi

Saatuamme vastaukset teimme niistä koosteen ja johtopäätökset. Ennen johtopäätösten tekoa litteroimme saadut vastaukset. Litteroinnilla tarkoitetaan tallennetun laadullisen aineiston puhtaaksi kirjoittamista (Hirsjärvi ym. 2013, 222). Käytimme haastattelujen tallennukseen nauhuria. Tämän jälkeen kirjoitimme haastattelut puhtaaksi. Kirjoitimme haastatteluista ylös puhutut asiat juuri siten kuin haastateltava ne sanoi. Litteroinnissa jätimme kirjaamatta haastattelussa kuullut lasten nimet ja korvasimme ne käsitteellä ”lapsi”.

Yksi yksinkertaisen laadullisen analyysin menetelmä on sisällönanalyysi, jota voidaan käyttää laadullisen tutkimuksen perinteissä. Haastatteluista saatu materiaali voidaan analysoida objektiivisesti ja järjestelmällisesti sisällönanalyysin keinoin. Analyysin tarkoituksena on luoda selkeä sanallinen kuvaus tutkimuksen kohteesta. Sisällönanalyysin avulla aineisto järjestetään selkeään ja tiiviiseen muotoon säilyttäen sen sisältämä informaatio. (Tuomi & Sarajärvi 2011, 91; Tuomi & Sarajärvi 2018, 17.)

Käytimme opinnäytetyössämme sisällönanalyysiä. Aloitimme materiaalin analysoinnin lukiamalla vastaukset ja etsimällä niistä vastauksia tutkimuskysymyksiimme. Tarkastelimme vastauksia ja jäsensimme ne mielestämme loogisella tavalla mind map -menetelmää hyödyntäen. Lisäksi keräsimme sähköisestä kyselystä sekä haastatteluista saadut kehittämissuhteet.

Analysoimme ne ja tiivistimme vastaukset niin, että emme toista tuloksia esittäessämme samankaltaisia vastauksia moneen kertaan. Esitämme sähköisestä kyselystä saamamme tulokset tekstimuodossa. Teemahaastatteluista saamamme tulokset esitämme taulukon avulla sekä tekstimuodossa.

6 Sähköinen kyselyn tulokset

Opinnäytetyömme sähköisen kyselyn sisällönanalyysi tuotti hieman tietoa siitä, miten Nuumäen päiväkodin henkilökunta ja lasten huoltajat ovat kokeneet varhaiskasvatuksen aloitusprosessin. Keräsimme tietoa varhaiskasvatuksen aloitusprosessia koskevien väittämien avulla. Väittämät esitämme liitetiedostoina raportin lopussa (liite 4, 5 ja 6). Väittämien jälkeen tarkastelemme avoimiin kysymyksiin saamiimme vastauksia.

6.1 Sähköisen kyselyn otoskoko ja vastausprosentti

Sähköinen kysely toimitettiin Nuumäen päiväkotiin 17:lle kasvattajalle sekä 103:n lapsen huoltajalle. Sähköiseen kyselyyn vastasi neljä (4) kasvattajaa ja kuusi (6) huoltajaa. Vastausprosentiksi tuli henkilökunnan osalta noin 24 % ja huoltajien osalta, kun perheeseen toimitettiin yksi kysely, alle 6%. Vastausprosentti on yksi luotettavuuden mittari. Jos vastausprosentti jää pieneksi, edustavuus on kyseenalainen. (Vehkalahti 2014, 44.) Vähäisestä vastausten määrästä johtuen emme saaneet määrällisen tutkimuksen keinoin tarpeeksi laajaa näkemystä tuttavasta aiheesta eikä vastausten perusteella voida tehdä yleistyksiä.

6.2 Sähköisen kyselyn tärkeimmät tulokset

Tässä luvussa esittelemme sähköisestä kyselystä saamiimme vastauksia. Kyselyyn saatiin niin vähän vastauksia, että esitettyjä tuloksia ei voida yleistää. Esitämme ne kuitenkin lyhyesti taustaksi. Tekstissä esitetään sitaatteja henkilökunnan ja huoltajien vastauksista.

Sähköisessä kyselyssä esitettiin väittämiä koskien varhaiskasvatuksen aloitusprosessia, kuten esimerkiksi tehtiinkö tutustumiskäyntiä kotiin, oliko tulkki käytössä ja koettiin, että lapsi ja perhe kohdattiin yksilöllisesti. Kyselyn lopussa pyydettiin henkilökuntaa ja huoltajia kertomaan omin sanoin, mikä heille on tärkeää aloitusprosessissa ja miten he kehittäisivät sitä.

Henkilökunnan vastauksista ilmeni, että tutustumiskäyntejä kotiin ei tehty. Resurssien, kuten ajan ja henkilökunnan vähyys tai puute vaikutti negatiivisesti aloitusprosessiin, molemminpuoliseen tutustumiseen ja perehtymiseen.

Nykymallilla ei kasvattaja kyllä ehdi käymään lapsen kotona ennen hoidon aloitusta, jos perhe haluaisikin tätä.

Hektisessä päiväkodin arjessa tutustuminen ja aloitus on yleensä hyvin lennokasta, ja on vaikea irrottautua ryhmästä ja hoitaa perheen kanssa asiat aloitukseen liittyen.

Rakenteisiin vaikea puuttua. Tällä hetkellä arki liian kiireistä ja päiviä vedetään ilman sijaisia, jolloin tutustumiset ja aloitus yleensä hyvin kaottisia.

Luottamuksellisuus, turvallisuus ja toimiva tiedonkulku koettiin tärkeiksi asioiksi aloitusprosessissa. Myös kiireettömyys ja hyvä vuorovaikutus henkilökunnan ja hoitajien välillä mainittiin merkityksellisiksi.

Mielestäni olisi tärkeää, että lapsi sekä vanhemmat saisivat tutustua tulevaan varhaiskasvatusympäristöön rauhassa ja ajan kanssa. Harjoitteluun tulisi olla aikaa sekä siihen, että lapsen päivän pituus kasvaisi vähitellen. Harjoitellaan olemaan ulkona, sitten jäädään syömään, nukkumaan jne. .. Pikkuhiljaa. Näin mielestäni lapsi tottuu helpommin niin meihin aikuisin kuin tuleviin kaverihinsa. Aina se ei tietenkään ole mahdollista.

Keskustelu molemmin puolin. Tutustuminen lapseen ilman vanhempia vähän kerrallaan.

Kehitysajatuksina nousivat esiin lasten varhaiskasvatuksen aloitusajankohtien porrastaminen niin, että usea lapsi ei aloita samanaikaisesti päiväkodissa. Aloitusprosessiin ehdotettiin otettavaksi käyttöön erityinen aloitusopas, jossa olisi tarvittava tieto ja ohjeistus koskien päiväkodissa aloittamista ja arjen toimintoja. Toivottiin myös selkeää tiedonkulkua.

Selkeä info alussa

Perheelle, lapselle sekä kasvattajalle saata kiireetön ja rauhallinen hetki, jolloin tutustua päiväkotiin, sekä siirtää perheiltä tieto päiväkotiin, että päiväkodista tieto perheelle, kuinka arki toimii.

Juuri tuohon em. aloitukseen tulisi kiinnittää huomiota ja palveluohjauksessa-kin tämä olisi hyvä jo tiedostaa, ettei lapsia tule lyhyen ajan sisällä ja hoidon-tarve ei olisi niin kiireellinen. Siihen pitäisi olla aikaa.

Tieto lapsesta nopeammin ja ryhmän valinta niin että lapsi on mahdollista kohdata aidosti.

Huoltajien vastauksissa nousi esiin myös yksilöllisyys ja lapsen ehdoilla toimiminen:

Jos tarvitsee tukea aloituksessa, sallitaan vanhemman läsnäolo tai hoitajien antama ylimääräinen aika.

Otetaan lapsi huomioon ja hänen tarpeensa. Tuetaan lasta.

Lapsen ehdoilla aloittaminen, joillekin sopii nopea lapsen hoitoon jättäminen, toisilla taas pehmeä lasku voi kestää kauemmin.

Myös terveyteen liittyvät asiat koettiin tärkeiksi, ja eräs huoltaja toivoi muistutusta kotihygienian tärkeydestä kihomato- ja täitartuntojen takia.

Enemmän korostusta uusien (ja välillä muistutuksena vanhojenkin) päivähoitolaisten kotihygienian tärkeyteen. - Nyt tuntuu, että on lähes koko talven ajan ollut joko täi tai kihomato (tai molemmat) - tilanne päällä.

Osa vastaajista ei kokenut minkäänlaista kehittämistarvetta aloitusprosessin suhteen. Nuumäen päiväkotiki sai myös positiivista palautetta toiminnastaan. Eräs huoltaja kertoi ottaneensa puheeksi lasten turvallisuuteen liittyvän epäkohdan, jonka jälkeen asia korjattiin. Hän kiittelee kuulluksi tulemisesta ja arvostaa päiväkodin toimintaa. Yksi vastaaja kiittää Nuumäen päiväkodin henkilökuntaa tilanneherkkyydestä ja kertoo että aloitus sujui hyvin lapsen alkuitkuista huolimatta.

Mielestäni aloitus meni aivan täydellisesti, vaikka lapsi jäikin aina itkien. Hoitajilla oli hyvä silmä siihen, miten uusissa ja pelottavissa tilanteissa edetä. Iso kiitos tilanneherkkyydestä ja kokemuksesta henkilökunnalle.

7 Huoltajien teemahaastattelujen tulokset

Valitsimme toiseksi tiedonkeruun menetelmäksi teemahaastattelun saadaksemme opinnäytetyömme tutkimukseen lisää materiaalia. Avaamme tässä luvussa haastatteluissa tärkeimmiksi nousseita tuloksia. Analysoimme tulokset taulukkojen 1,2 ja 3 avulla. Teemahaastattelun runko on liitetiedostona raportin lopussa.

Huoltajien haastatteluissa nousivat esiin heille merkitykselliset asiat varhaiskasvatuksen aloitusprosessissa. Tulokset esitetään teemoittain ja havainnollistetaan huoltajien ajatuksilla sitaatein. Tärkeitä asioita olivat yksilöllisyys, turvallisuus, pysyvyys, kiireettömyys, hyvä yhteistyö ja vuorovaikutus, toimiva tiedonkulku sekä sujuva arki.

Samat kasvatusajatukset.	Oppiminen	ARVOT
Tapojen oppiminen.		
Tuttu hoitaja.	Yksilöllisyys	
Päivän kuulumisten kertominen.		

Tuontitilanteissa annettu aika huoltajalle ja lapselle.	Kiireettömyys	
Syyliaika.		

Taulukko 1: Huoltajien teemahaastattelun sisällönanalyysi, Arvot

Aamulla lapsesta kerrottu viesti ei välity omaan ryhmään.	Tiedonkulku	TURVALLISUUS
Päätökset myöhässä - huoltajilla ei mahdollisuutta järjestellä tutustumisaikaa.		
Talon tavoista tiedottaminen (Talokohtainen aloitusopas) vaikka sähköpostilla.		
Aamulla lasta vastaanottamassa tuntematon kasvattaja, joka ei esittäydy.	Henkilökunnan määrä / pysyvyys	
Ryhmän seinällä kuvat ja esittelyt ryhmän kasvattajista.		
Tutustumisjaksot päiväkotiin ja henkilökuntaan eri viikoille.		
Toiveena tutut hoitajat - jatkuvasti vaihtuva henkilökunta ei tuo turvallisuuden tunnetta.		

Taulukko 2: Huoltajien teemahaastattelun sisällönanalyysi, turvallisuus

Henkilökunnan esittäytyminen.	Tiedonkulku	KEHITYSEHDOTUKSET
Vuorovaikutus aloitusprosessin jälkeen - tulisi jatkua yhtäläillä.		
Kuvien/nauhoitteiden jakaminen somessa.		

Tutustumiset eri viikoille.	Käytännön ajatuksia	
Katettu leikkikatos.		
Voisi hakea paikka heti kun on tarve.		
Julkisen liikenteen muutokset huonontavat kulkumahdollisuuksia Nuumäkeen.		
Neuvolan ravintosuositukset (etenkin alle 1 vuotiaiden kanssa).	Yhteistyötahojen kuuleminen	
Vanhempien verkostoitumisen tukeminen.		

Taulukko 3: Huoltajien teemahaastattelun sisällönanalyysi, kehitysehdotukset

7.1 Yksilöllisyys ja turvallisuus

Lapsella on oikeus tulla kohdatuksi yksilönä, ilmaista itseään, ajatuksiaan ja mielipiteitään sekä tulla ymmärretyksi itselleen ominaisilla tavoilla (Espoon varhaiskasvatussuunnitelma 2019, 16). Varhaiskasvatuslain ensimmäisen vaiheen valmistelun yhteydessä yli 11 000 vanhempaa vastasi Opetus- ja kulttuuriministeriön verkkokyselyyn koskien mielipiteitä ja näkemyksiä varhaiskasvatuksesta. Tulosten mukaan vanhemmat kokevat varhaiskasvatuksen tärkeänä palveluna. Se tukee lasten kaverisuhteita, kasvua, kehitystä ja oppimista. Vanhemmat olivat huolissaan erityisesti lasten sosiaalisten suhteiden pysyvyydestä. Lapsiryhmän suuren koon vuoksi lasta ei voida yksilönä ja suuressa ryhmässä meteli ja sosiaalisten kontaktien määrä kuormittavat lasta. (Heinonen ym. 2016, 214.) Perheiden ja lasten yksilöllinen kohtaaminen ja huomioiminen koettiin tärkeäksi myös Nuumäessä.

Suomalaisille vanhemmille päiväkodin sosiaalinen ja emotionaalinen ilmapiiri olivat tärkeitä. Henkilökunnalta toivottiin herkkyyttä kohdata lasten yksilölliset ja yhteisölliset tarpeet ja mielipiteet. (Heinonen ym. 2016, 215.) Eräs Nuumäen huoltaja kertoi, että heille oli annettu aikaa tuontitilanteissa tarpeeksi, jotta lapsen jättäminen varhaiskasvatukseen oli pehmeä ja mukava kokemus koko perheelle:

Hienosti huomioitiin ja annettiin aikaa lapselle ja vanhemmalle tuontitilanteissa, että lapsi saa rauhassa erota vanhemmastaan.

Turvallisuus varhaiskasvatusta järjestettäessä on tärkeää. Perusedellytyksinä turvallisuudelle ovat kasvattajien riittävä määrä, lapsiryhmän koko sekä asianmukaiset tilat. Henkilöstön määrän vähentäminen ja lapsiryhmän koon kasvattaminen vähentävät mahdollisuuksia lapsen yksilöllisen ja ryhmän tarpeiden mukaiseen kohtaamiseen. Myös lapsen yksilöllisen tuen tarpeen

tunnistaminen ja tuen järjestäminen ovat suuressa ryhmässä haasteellisempaa. (Heinonen ym. 2016, 110.) Tässä avoimme hieman haastatteluissa esiin nousseita konkreettisia asioita, jotka loivat huoltajille joko turvallisuuden tunnetta tai tekivät olon turvattomaksi. Eräs huoltaja esitti toiveen lähellä olevasta, homeettomasta päiväkodista:

Päiväkoti ei ois homeessa ja ois lähellä.

Huoltajien turvallisuuden tunnetta lisäsi selkeästi se, että kasvattajilla oli aikaa kohdata perhe ja lapsi, ja että tutustumiselle oli tarpeeksi resursseja eli aikaa ja henkilökuntaa. Espoon varhaiskasvatussuunnitelmassa (2019, 15) sanotaan, että varhaiskasvatusyksikkö voi tarjota mahdollisuuden siihen, että työntekijä kohtaa lapsen ensimmäisen kerran lapsen kotona lapselle turvallisessa ympäristössä. Tutustumiskäynnillä kuullaan huoltajien toiveita koskien varhaiskasvatusta.

Opetus- ja kulttuuriministeriön verkkokyselyssä vanhemmat pitivät tärkeänä, ettei yhdellä kasvattajalla ole samanaikaisesti liikaa lapsia hoidettavanaan (Heinonen ym. 2016, 216). Erään Nuumäen huoltajan haastattelussa nousi esiin huoli turvallisuudesta ja suuresta ryhmäkoosta:

Alussa tärkeää on turvallisuus, miten turvataan se kun on niin paljon lapsia?

Tapaturmien suunnitelmallinen ehkäisy ja seuranta sekä turvallisuuskasvatus kuuluvat turvallisuuden ylläpitämiseen (Espoon varhaiskasvatussuunnitelma 2019, 23). Nuumäki koetaan turvallisena varhaiskasvatuspaikkana. Sitä rajaavat aidat ja eräs haastateltavista oli kiinnittänyt huomiota myös hyvään paloturvallisuuteen.

Ympäristö luo turvallisuutta, esimerkiksi aidat.

Turvallisuus hyvin huomioitu, lapset pääsee nopeasti ulos jos tulee tulipalo.

7.2 Pysyvyys ja kohtaaminen

Pysyvyys, hoitajien tunteminen ja huoltajan kuuleminen koettiin Nuumäessä tärkeäksi. Myös varhaiskasvatustilan ensimmäistä vaihetta varten tehdyssä kyselyssä koettiin merkittäväksi se, että henkilökuntaan saa helposti yhteyden ja vanhemmille kerrotaan lasten oppimisesta ja kehityksestä (Heinonen ym. 2016, 215). Monessa haastattelussa ilmeni, että lasta oli usein vastaanottamassa uusi henkilö, joka ei esittäytynyt lapselle tai tämän huoltajille lasta tuotaessa. Se lisäsi muun muassa huoltajien epävarmuutta koskien tiedonkulkua. Aamulla vieraille kasvattajalle kerrottu, lasta koskeva viesti ei välittynyt aina oman ryhmän kasvattajille. Sijaisien suuri määrä toi lisää turvattomuuden tunnetta ja se vaikutti myös vuorovaikutukseen huoltajien ja kasvattajien välillä. Tärkeäksi koettiin myös se, että lapsella oli aamuisin syli, johon jäädä ja se, että ryhmätiloissa olisi rauhallista. Eräs huoltaja oli kokenut

aamukohtaamiset hieman negatiivisena, koska henkilökunta oli keskustellut keskenään tai puuhannut muuta, kun hooltaja oli tuonut lapsensa päiväkotiin:

Aamukohtaamiset: henkilökunta saattaa keskustella keskenään tai tehdä muuta.

Ei vaihtuis alussa hoitaja, alussa on tosi tärkeitä et on samat naamat.

Henkilökunnalla on sama ajatus kasvatuksesta kuin vanhemmillä.

7.3 Tiedonkulku, vuorovaikutus ja yhteistyö

Espoon varhaiskasvatuksessa kaikki kohtaamiset hooltajien kanssa ovat tärkeitä luottamuksen ja yhteistyön rakentumisessa. Tasa-arvoinen vuorovaikutus syntyy päivittäisissä kohtaamisissa keskustelun, kuuntelemisen ja sensitiivisen ja rohkean kysymisen keinoin. (Espoon varhaiskasvatussuunnitelma 2019, 28.) Kasvatussyhteistyön alkuvaiheessa tulee varata aikaa keskustelulle ja kysymyksille. Vanhempien vastaanottaminen ja varhaiskasvatussyksikköön tutustuminen on merkityksellistä. Päivittäiset kohtaamiset rakentavat arjessa keskinäistä luottamusta ja kasvatussyhteistyötä. Lapsikohtaiset varhaiskasvatussuunnitelmakeskustelut sekä keskustelut mahdollisen tuen tarpeen ilmetessä ovat yhteistyössä erityisen tärkeitä. (Heinonen ym. 2016, 226.)

Nummäen päiväkodin hooltajat kertoivat pitävänsä tärkeänä, että lapsen päiväkotipäivän kuulumiset kerrottiin lasta hakiessa.

On kerrottu mitä lapselle kuuluu päiväkodissa.

Tiedottaminen koettiin puutteelliseksi. Jo pelkästään varhaiskasvatuspaikkaa koskevista päätöksistä tiedottaminen oli haastattelujen perusteella heikkoa tai sitä ei ollut ollenkaan. Tiedottamisen heikkous ei anna hooltajille aikaa järjestää tutustumisajan aikataulujaan lapsen edun mukaisesti, vaan varhaiskasvatuksen voi joutua aloittamaan ilman minkäänlaista tutustumista. On tärkeää huomioida, että hooltajien työpaikat eivät välttämättä pysty joustamaan nopeassa tahdissa. Tiedottaminen ja sen puute nousi myös esiin, kun keskusteltiin henkilökunnan välisestä vuorovaikutuksesta:

Päätökset tuli myöhään. Tiedottaminen paikan saamiseen liittyen on heikkoa-sitä ei ollut.

Viestien välitys henkilökunnan välillä ei toiminut (kerrottu toisen ryhmän aikuiselle lasta koskeva viesti aamulla, ei siirtynyt oman ryhmän aikuiselle).

Yhteistyö ja toimiva vuorovaikutus kasvattajien ja hooltajien välillä koetaan tärkeäksi. Eräissä haastattelussa nousi esiin toive, että keskusteluyhteys säilyisi myös aloitusprosessin jälkeen:

Vanhempien ja henkilökunnan keskustelu jatkuis aloituksen jälkeenkin.

Ajan kanssa luottamus on syntynyt (päiväkodin henkilökuntaa ja toimintaa kohtaan).

Usein lapselle järjestyy varhaiskasvatuspaikka sieltä, missä tilaa on sillä hetkellä. Tämä voi tarkoittaa muun muassa hankalia matkoja varhaiskasvatustyöyksikköön ja epäsopivia hoitoaikoja. (Heinonen ym. 2016, 218.) Useampi huoltaja koki matkan Nuumäkeen hankalaksi bussiyhteyksien heikennyttyä aikataulujen muutosten myötä.

Bussit huononi ja karamäen päiväkotia ei oo vielä valmis—vaikea kulkea Nuumäkeen.

7.4 Huoltajien kehittämisajatukset

Huoltajien haastatteluissa nousi esiin useita kehitysehdotuksia ja ajatuksia toiminnan parantamiseksi. Vuorovaikutukseen liittyviä ajatuksia nousi paljon esiin. Kehitysehdotukset koskivat pääosin Nuumäen päiväkotia, mutta osa koski päivähoidon aloitukseen liittyvää byrokratiaa, koskien hakuajojen haastavuutta:

Hyvä ois jos pystyis hakee (paikkaa) aiemmin kun se maksimi aika, onks se 2 vai 4 kuukautta.

Eräs huoltaja toivoi Espoon kaupungilta parempaa informointia rakenteilla olevista päiväkodeista ja niiden valmistumisajoista.

Nuumäen päiväkodin kasvattajien ja huoltajien välisen vuorovaikutuksen helpottamiseksi ja turvallisuuden tunteen saamiseksi toivottiin parannusta esimerkiksi siihen, että lasta hoitavat kasvattajat esittelisivät itsensä. Eräs ehdotus koski henkilökunnan kuvallisia esittelyjä päiväkodin seinällä:

Henkilökunnasta valokuvat ja nimet esillä, että kuka hoitaa lasta.

Henkilökunnan työvuorojen toivottiin olevan suunniteltu siten, että lapsella olisi aina tuttu hoitaja. Tämä koski erityisesti juuri varhaiskasvatuksessa aloittanutta lasta. Tuttu aikuinen tuo turvaa niin huoltajalle kuin lapsellekin ja antaa mahdollisuuden luoda hyvän pohjan päiväkodin muihin aikuisiin tutustumiselle. Huoltajien haastatteluissa kävi ilmi, että he toivoivat tutustumisia eri viikoille, jotta henkilökunta ehtisi paremmin vastata aloittavan lapsen tarpeisiin. Kasvattajien suuntaan esitetyissä ajatuksissa nousi esiin myös erään huoltajan toive:

Lapsi pääsisi hoitajan syliin aamulla, jos on vaikea jäädä.

Espoon varhaiskasvatuksen jokaisessa yksikössä noudatetaan Tervetuloa varhaiskasvatukseen -toimintamallia. Yhteistyö perheen kanssa alkaa ensimmäisestä yhteydenotosta, jolloin varhaiskasvatuksen opettaja sopii lapsen aloitusprosessista yhdessä huoltajan kanssa. (Espoon

varhaiskasvatuksen suunnitelma 2019, 15.) Nuumäen päiväkodin tavoista tiedottaminen ja moniammatillinen yhteistyö tulivat esiin haastatteluissa. Nuumäen päiväkodilta toivottiin jokinlaista aloitusopasta tai ainakin talon tavoista tiedottamista:

Tiedotettaisiin talon tavoista perheitä vaikka sähköpostilla.

(Aloitus)opas ois hyvä.

Neuvolan kanssa tehtäisiin yhteistyötä, esimerkiksi ruokasuositukset...annettaisiin suositusten mukaista ruokaa, varsinkin alle yksi vuotiaille.

Tämän päivän sosiaalisen median vaikutus kuului myös haastatteluissa. Nykyinen sosiaalisen median täyttämä maailma on kasvattanut ihmiset erilaisten sosiaalisten median kanavien käyttäjiksi. Siinä missä seurataan ystävien tekemisiä, osa vanhemmista haluaisi myös oman lapsensa päiväkodin arkea:

Voisi jakaa arkea enemmän vanhempien kanssa esimerkiksi kuvia ja nauhoitteita, että vanhempi näkee mitä lapset on tehneet, yksityisyys huomioiden. vanhemmat näkisivät mitä lapsi tekee ja miten hänellä sujuu, lapsi olisi ”lähempänä” vanhempia.

Osassa päiväkodeista on jo käytössä esimerkiksi oma, suljettu instagram-tili tai muu kanava, jossa kasvattajat jakavat huoltajille kuvia päivittäisistä toiminnoista ja lasten tekemisistä yksityisyyden suoja huomioiden. Huoltajat toivoivat myös tukea ja ohjausta keskinäiseen verkostoitumiseen. Se helpottaisi asioihin vaikuttamista sekä lasten ystävyysuhteiden tukemista.

Yksi huoltaja nosti esiin konkreettisen ja fyysiseen ympäristöön vaikuttavan ehdotuksen:

Pihalle talvea varten suojattu/katettu leikkipaikka, jossa lapsi voi leikkiä leluilla eikä vain istua lumessa tai jäällä liikkumatta.

Asiasta kysytyämme selvisi, että talvisin Nuumäen päiväkodin piha on ”jäinen luistinrata tai iso vesilammikko”.

8 Henkilökunnan haastattelujen tuloksia

Kasvattajien näkökulma on tärkeä, jotta pystymme vertaamaan teemoja ja tuomaan esiin, mitkä asiat ovat aloitusprosessin kannalta tärkeitä. Analysoimme henkilökunnan vastauksia taulukkojen 4,5 ja 6 avulla. Henkilökunnan mielestä aloitusprosessissa tärkeitä asioita ovat luottamus, riittävät resurssit, yksilöllisyys, avoimuus ja yhteistyö sekä sujuva arki.

Hyvä ensikontakti.	Luottamus ja ilma- piiri	ARVOT
Lasta hoitavat kasvattajat olisivat paikalla aloitushetkellä, eikä esimerkiksi lomalla.		

Aikaa aloittavan lapsen kanssa.	Yksilöllisyys	
Ryhmä saattaa olla levoton, jolloin kasvattaja ei pysty keskittymään yhteen lapseen ja viedä tutustumisprosessia läpi kunnolla.		
Syksyllä enemmän aloittavia, kuin keväällä. Syksyllä kiireen tuntu ja rauhattomuus korostuivat.		
Mahdollisuus tutustuttaa huoltajat ja lapset rauhassa taloon.	Kiireettömyys ja turvallisuus	
Huoltaja voisi olla aloittavan lapsen kanssa paikalla vaikka viikon ajan, lisäten vähän kerrallaan hoidossa oloa aikaa.		
Olisi aikaa jutella huoltajien kanssa ja antaa hyvä ja turvallinen kuva.		

Taulukko 4: Kasvattajien teemahaastattelun sisällönanalyysi, arvot

Aloituspöytäprosessin aikana sujuva arki auttaa.	Arjen käytännöt ja yhteiset työkalut	KOKEMUS
Päiväkodilla tulisi olla yhteiset käytännöt ja samat työkalut käytössä.		
Yli ryhmärajojen menevä yhteistyö.		
Palveluohjaus koettiin irtautuneen arjesta ja katsovan vain syntymävuosia kokonaisuutta näkemättä.	Henkilökunnan haasteet	

Suhdeluvut pois, harkinnanvarainen sijoittaminen.		
Huoli lasten hyvinvoinnista: tulee tieto, että ensi viikolla aloittaa lapsi, josta tietona tulee vain nimi ja ikä. Ruokavalio (mahdolliset allergiat pitäisi tietää kaksi viikkoa aiemmin ruokatilausten vuoksi.)		
S2 lapsien määrä kasvanut, koska heidän suhdelukunsa ryhmässä on poistunut.		
Avoin keskustelu huoltajien kanssa, esimerkiksi mistä lapsi pitää, haluaako että halataan.	Yhteistyö, vuorovaikutus ja kommunikointi	
Nuumäessä paljon monikulttuurisia perheitä, kieliongelmiin takia esimerkiksi hoitoaikojen sopiminen tuottaa ongelmia.		
S2 perheillä tulkki keskusteluissa lomakkeiden täytössä mukana.		
Yhteistyö neuvolan, varhaiskasvatuksen erityisopettajan ja tukiperheiden kanssa tärkeää.		

Taulukko 5: Kasvattajien teemahaastattelun sisällönanalyysi, kokemus

Uuden lapsen tulon ennakointi (valmistelut, lomakkeet, lokeropaikat, tiedotteet).	Tiedonkulku	KEHITYSEHDOTUKSIA
Tiedot lapsesta ajoissa kasvattajille. Ruokavaliot, lapset erityisyys, kieliongelmat.		
Omahoitaja.	Perusarki	
Tutustumiset eri viikoilla, aikaa tutustumiseen ja päiväkodin esittelyyn.		

infopaketti, jonka voisi antaa huoltajille. Jossa olisi kerrottu päivähoidon perusasiat.		
Palveluohjaus tutuksi, voisi olla hyvä käydä läpi päivähoitoon hakemisprosessia, jotta osaisi paremmin ohjata vanhempia.	Henkilökunta	
Ryhmien välinen yhteistyö.		

Taulukko 6: Kasvattajien teemahaastattelun sisällönanalyysi, kehitysehdotukset

8.1 Luottamus

Luottamus nousi kasvattajien haastatteluissa esiin useasti. Moni kasvattaja koki tärkeäksi saada luottamus sekä huoltajiin, että lapsiin. Haastatteluissa mainittiin, kuinka tärkeää on saada hyvä ensikontakti, jotta aloitusprosessi pääsee sujuvasti käyntiin. Tämä on yksilökohtaista ja luottamuksen saamiseen saattaa mennä aikaa. Kuitenkin sen saavutettua, oli kasvattajan kokemus hyvä:

Itelle tulee positiivinen ja hyvä mieli kuinka luottamus lapselle ja vanhemmalle voi tulla muutamassa päivässä ja vanhemmat huomaa että lapsi pärjää.

Ensikohtaaminen hyvin tärkeä et antais hyvän kuvan, et ois rakastava ilmapiiri ja hyvät ja turvalliset aikuiset.

Kasvattajat kokivat luottamuksen saamiseksi tärkeänä mahdollisuuden käydä ajan kanssa läpi konkreettisia asioita:

Et ois aikaa tarpeeksi jutella niiden vanhempien kanssa rauhassa ja kierrättää talon ja kertoo käytänteet et jäis turvallinen ja luotettava kuva.

Kasvattajat ovat huomanneet, että aloitusprosessin kiire on joillekin huoltajille rankkaa ja saattaa aiheuttaa sen, etteivät huoltajat haluakaan lapsia päiväkotiin. Rauhallisuus ja aika auttaisi rakentamaan luottamusta sekä antaisi huoltajille aikaa sopeutua päiväkodin arkeen.

Jotkut vanhemmat kokevat päiväkotiarjen aloituskokemuksen perusteella liian rankaksi ja eivät halua omaa lastaan siihen.

8.2 Resurssit

Kasvattajia huolestutti selkeästi henkilökunnan määrä. Aloitusprosessin kannalta on tärkeää, että vakituinen henkilökunta olisi paikalla lapsia vastaanottamassa ja tutustuttamassa. Kuitenkin kasvattajat tuntuivat ymmärtävän, ettei tämä aina ole mahdollista. Vuosien kokemus alalta luo ymmärryksen esimerkiksi siitä, miten loma ajat vaikuttavat varsinkin syksyn aloitusprosessissa.

Henkilökunta olis siinä vaiheessa (aloitusprosessissa), elokuussa osa on lomalla.

Ei tarpeeksi henkilökuntaa aloituksessa—paljon itkua, uusi perhe saattaa pelästyä, mutta silloin keskustelu on tärkeää, että kyllä seestyy tilanne alun jälkeen.

Yksi iso asia, joka nousi esiin monesta haastattelusta, oli ajankäyttö. Moni kasvattaja koki, ettei aina ole ollut tarpeeksi aikaa tutustumisprosessiin. Lapsiryhmä on saattanut olla niin levoton, ettei yksi kasvattaja ole voinut keskittyä yhteen lapseen ja perheeseen tutustumistilanteessa, saati poistua ryhmästä:

Yksikään aikuinen ei pysty olemaan ryhmästä pois haastavan ryhmän vuoksi.

Tutustumisprosessiin tulisi henkilökunnan mielestä olla siis yksilöllistä aikaa. Aloitusprosessin käynnistyminen, kun päiväkodin ryhmät ovat toiminnassa, tuo haasteita myös tilojen käyttöön. On pohdittava, missä voi keskustella huoltajien kanssa rauhassa ja milloin ryhmästä voi olla yksi aikuinen kiinni muualla. Eräs kasvattaja pohti myös sitä puolta, että vaikka yksilöllinen tutustuminen on se mitä tavoitellaan, olisi tiettyjen asioiden kertominen useammalle huoltajalle samaan aikaan tehokkaampaa:

Toisaalta jos ois monta tutustujaa samaan aikaan ettei tarvi monta kertaa samoja juttuja kertoa.

Liian monta tutustujaa yhtä aikaa koettiin kuitenkin pääsääntöisesti negatiiviseksi asiaksi. Lisäksi esiin nousi tutustumisajan pituus. Yhteneväisesti kasvattajat kokivat, että päiväkodissa olo aikaa pidennettäisiin vähitellen:

Et vanhempi pystyis olee (hoidon alettua jo) lapsen kanssa esimerkiksi viikon joka päivä...pikkuhiljaa esimerkiksi jättää ulkoilemaan, leikkimään, syömään, unille, et sen harjoittelun jälkeen ois vielä pehmeä lasku, ettei ois heti koko päivää. se ois kaikille tärkeätä.

8.3 Yksilöllisyys

Aloitusprosessissa on huomioitava yksilöllisyys ja perheiden toiveet. Tämä koettiin haastavaksi, sillä huoltajilla ei aina ole ollut mahdollisuutta pehmeään laskuun tai he ovat pidentäneet tutustumisaikaa reilusti. Myös aloitusprosessin ajankohdalla oli merkitystä. Kasvattajien mielestä on suuri ero siinä, kuinka aloitusprosessi sujui keväällä, jolloin aloittaneita ei ollut montaa verrattuna syksyyn, jolloin aloittajia oli useampi. Syksyllä kiireen tuntu ja rauhatonisuus korostuivat. Tämä syksy alkoi yhdessä ryhmässä kuitenkin rauhallisesti:

Ihanasti alkoi elokuu kun pikkuhiljaa lapset palaili lomilta ja pikkuhiljaa on uudet lapset aloittaneet.

8.4 Sujuva arki ja toimiva tiedonkulku

Kasvattajat toivoivat aloitusprosessin aikana arjen sujuvaa kulkua sekä päiväkodin yhteisiä käytäntöjä. Yhteisten työkalujen käyttö oli erään kasvattajan mielestä tärkeää.

Henkilökunta kokee, että kun arki toimii sujuvasti, on aloitusprosessin läpivieminen paljon helpompaa niin henkilökunnan kuin lapsenkin kannalta. Ajallisesti tämä tarkoittaisi sitä, että esimerkiksi alkuvuodesta aloittavat lapset saavat paremmin henkilökunnan aikaa tutustumiseen, kuin esimerkiksi syksyllä aloittavat.

Palveluohjaus ja yleiset käytännöt saivat kasvattajilta paljon kritiikkiä. Palveluohjauksen koettiin yleisesti etäännyneen varhaiskasvatuksen arjesta ja katsovan vain ainoastaan lasten syntymävuosia huomioimatta lapsen tai ryhmän tarpeita. Yleisesti nousi ilmi huoli siitä, ettei tiedetä mihin ryhmään lapsi on tulossa tai kuka lasta hoitaa.

Ei ne voi tietää (palveluohjauksessa) että pienten ryhmässä on niin ja niin monta alle 3 vuotiasta-kun lapsi täyttää kolme niin voi taas laittaa lisää lapsia. Pitäis katsoo lapsen tarpeiden mukaan. Ei lapsi muutu yhdessä yössä vaikka täyttää kolme. Pitäis nähdä lapsi kokonaisuutena ja ryhmä.

Ennen johtaja päätti lapsista, oli parempi systeemi. palveluohjaajat näkee nämä (lapset) lukuina, ei nämä ryhmää, ikää, lapsen tarpeita.

Suhdeluvut ja tiedotuksen puute nousivat myös puheeksi. Aloittavasta lapsesta saatetaan saada ennakkoon tietoon ainoastaan nimi ja ehkä ikä. Suhdeluvut koettiin kummalliseksi pykäläksi, joka romutti mahdollisuuden lasten yksilölliseen huomioimiseen.

Eräs kasvattaja kertoi, että S2 (suomi toisena kielenä) -lapsia tulee päiväkoteihin todella paljon, koska aiemmin heidän määräänsä ryhmässä määritellyt suhdeluku on poistunut. Eräässä haastattelussa nousi ilmi huoli lasten hyvinvoinnista sellaisen perustarpeen kannalta kuin ruokailu:

Yhtäkkiä tulee naps että ens viikolla alottaa maanantaina tämmönen lapsi.

Onko erityisruokavalio, se pitää ilmoittaa (keittiölle), kaksi viikkoa ennen pitää tilata.

8.5 Yhteistyö ja avoimuus

Aloitusprosessiin kuuluu lapsen tutustuminen päiväkotiin. Tähän liittyen esiin tuli eriäviä näkemyksiä. Kaikkien kasvattajien mielestä oli tärkeää, että lapsi ja huoltaja tulevat yhdessä tutustumaan päiväkotiin. Eräs kasvattaja toivoi, ettei huoltaja jäisi päiväkotiin oleskelemaan, vaan lähtisi reippaasti pois eikä venyttäisi eroaikaa.

Henkilökunta kertoi, että varhaiskasvatussuunnitelma keskusteluissa tulee esiin hyvin huoltajien ja lasten toiveet koskien varhaiskasvatuksen sisältöä ja sujuvuutta. Keskustelujen perusteella on hyvä suunnitella arkea ja muita toimintoja.

Avoimuus oli useamman kasvattajan mielestä tärkeää. He kokivat tärkeiksi puheenaiheiksi kaikki asiat, niin pienet kuin isotkin, jotta aloitusprosessin kulku olisi sulavaa.

Keskustelu vanhempien kanssa ennekuin edes nähdään lapsi, saadaan tietää mistä lapsi on kiinnostunut ja tykkääkö esimerkiksi että kosketaan.

Nuumäessä on koettu hankalaksi se, ettei kieliongelmiin takia aina tiedä, milloin lapsi tulee. Keinot molemmin puoliseen ymmärtämiseen arjessa ovat luovia.

Vanhemmat ei aina ilmoita tarkkaa aikaa milloin tulevat... käytetty google kääntäjää ja puhuttu ralli englantia.

Aloitusprosessissa moniammatillinen yhteistyö ja tuki koettiin toimivaksi. Yhteistyö neuvolan ja varhaiskasvatuksen erityisopettajan kanssa koettiin tärkeäksi, erityisesti erityislasten kohdalla. Nuumäessä käytetään paljon tulkkia.

S2 perheet: tulkki paikalle aloituskeskusteluun ja lomakkeiden täyttöön sekä vasukeskusteluihin. on hyvä olla tulkki ettei tule väärin ymmärryksiä.

8.6 Henkilökunnan kehittämisajatuksia

Kasvattajilta nousut, yksi suurin kehittämisen kohde koskien aloitusprosessia oli tiedotus. Henkilökunnan näkemyksen mukaan liian usein tietoja lapsesta saadaan todella myöhään ja pahimmillaan saadaan tietää lapsesta vain ikä ja nimi. Olisi myös hyvä tietää esimerkiksi lapsen suomen kielen taito ja mikä on lapsen äidinkieli. Yhden haastateltavan mukaan tärkeää olisi saada riittävän ajoissa yhteys lapsen huoltajiin, jotta aloitusprosessista tulisi mahdollisimman helppo. Ryhmiin tulisi saada tietoa myös siitä, jos lapsesta on huolta tai hänellä on tuen tarvetta.

Ryhmään saisi tiedon tulevista lapsista ja perheistä hyvissä ajoin.

Hirveän vähän tulee tietoa lapsesta, jos huolta tai tuen tarvetta niin tietoa ei tule.

Enemmän informaatiota palveluohjauksen puolelta.

Mahdollisimman helppo kohtaaminen, että tiedettäisiin mihin ryhmään (lapsi) tulee ja henkilökunta.

Päiväkodin sisäisiä käytäntöjä tulisi kehittää. Olisi tärkeää tietää ja sopia kuka aloittavan lapsen perheen tutustuttaa. Kasvattajat toivoivat myös aikaa konkreettisten asioiden tekemiseen.

Ois ees yks päivä valmisteltu (ennen aloitusta), esimerkiks lokero ja kenkäpaikat valmiiksi ja tiedettäis ketkä aikuiset on ryhmässä.

Mahdollisuus valmistella arkea ennekuin lapset tulee tänne.

Henkilökunta toivoi saavansa informaatiota siitä, miten hakuprosessi käytännössä toimii, mistä huoltajille tarvittavat lomakkeet löytyvät ja mitä hakuprosessissa tarvitsee tehdä. Vaikka moni on ollut pitkään töissä varhaiskasvatuksen parissa, ovat käytännöt muuttuneet.

Henkilökunnalla vähän tietoa täytöistä ja käytöistä, ei ole perehdytetty miten hakuprosessi toimii

Pieni preppaus olisi hyvä mistä hakulomakkeet löytyy.

Eräässä haastattelussa haastateltava toivoi muutosta suhdelukujen laskemiseen.

Suhdelukujen laskeminen pois ja henkilökunnan tarve harkitaan.

Suomalaisen varhaiskasvatuksen käytännöt ja tavat olivat monen haastateltavan mielestä liiallisen oletusarvoisia. Koettiin, että huoltajien tulisi saada valmis ja selkeä infopaketti siitä, miten päiväkodin arki kulkee. Tietoa siitä, mitä kaikkea päiväkodissa oleva lapsi tarvitsee, ei kaikilla huoltajilla ole. Varhaiskasvatuksen paikan viralliset paperit, kuten palvelusopimukset ja hoitoaikasopimukset ovat suhteellisen pikaisesti saatavilla, mutta esimerkiksi tieto siitä, mitä vaihtovaatteita ja mahdollisia ulkovaatteita lapsi tarvitsee, on vaikea välittää arjessa.

Opas selkeyttäisi, moni vanhemmista on ihan pihalla ku aloittaa päivähoidon kun on paljon S2 maahanmuuttajaperheitä ni monesti huomaa että he on hämmästyneitä monista meidän käytänteistä... älyttömän juurta jaksain pitää kertoa asioita.

Infopaketti, voisi kasata selkeäksi niin että vanhemmille saadaan kaikki tieto mitä tarvitaan, vaihtovaatteet, arjen kulku, ruokailut jne.

Että ois semmonen selkee niinku tavallaan infopaketti et on vaan äkkiä niinku nopeesti vaan jotku palvelusopimukset ja hoitoaikasopimukset ja perhetietolomakkeet vaan annettu käteen.

Eräs kasvattaja kertoi, että joskus huoltajille tuntui olevan vaikeaa ymmärtää, että varhaiskasvatuspaikka vastaanotetaan paperilomakkeella. Haastateltava pohti, voisiko olla jokin muu tapa hoitaa asia, esimerkiksi sähköisen linkin tai puhelimen välityksellä.

Epävarmuus henkilökunnasta aloitusprosessin aikana tuotti murheita. Ei tiedetty, kuka oli töissä missäkin ryhmässä lapsen aloitusprosessin aikana tai kuka esittelee paikat ja tutustuu

päiväkotiin yhdessä lapsen kanssa. Yksi kehittämisajatus koski ryhmien toimimista yhteistyössä.

Toivois ryhmärajoja rikkovaa apua, että toisista ryhmistä tulis joku apuun (kun uusi lapsi on tutustumassa, että yksi voi keskittyä lapseen ja perheeseen).

9 Tulosten yhteenveto

Kysely toteutettiin Nuumäen päiväkodissa syksyllä 2019. Henkilökunnan vastauksista ilmenee, että tärkeimmiksi asioiksi aloitusprosessin kannalta koettiin kiireettömyys, hyvä vuorovaikutus huoltajien ja kasvattajien välillä, sekä tutustuminen lapseen ja perheeseen. Varhaiskasvatuksen henkilökunnan tärkeiksi kokemat arvot koskien varhaiskasvatuksen aloitusprosessia eivät pääse toteutumaan. Kiirettä aiheuttavat usean lapsen samanaikainen aloitus varhaiskasvatuksessa. Henkilökuntaa on liian vähän yksilöllisen ja kiireettömän tutustumisen mahdollistumiseksi. Vaihtuvat sijaiset horjuttavat pysyvyyttä ja turvallisuutta.

Huoltajat kokevat varhaiskasvatuksen aloituksessa tärkeiksi asioiksi turvallisuuden, mahdollisuuden tutustua kiireettömästi päiväkotiin ja henkilökuntaan. Tärkeää on myös saada ajoissa tietoa liittyen päiväkodin toimintaan, aikatauluihin ja henkilökuntaan.

Huoltajien vastauksista ilmeni, että varsinkin turvallisuuden näkökulmasta aikuisia tulisi olla paikalla aina riittävästi. Päiväkodin tulee olla myös turvallinen ja rakennettu siten, että esimerkiksi paloturvallisuus ja piha-alueet on huomioitu. Päiväkodin toivotaan olevan myös lähellä ja terve yksikkö. Tärkeätä on myös, että aamukohtaamisissa henkilökunta on vastaanottamassa lasta sekä huoltajia. Henkilökunnan tulee olla myös tilanteessa läsnä ja keskittyä lapseen ja perheeseen. Huoltajat kehittäisivät lisää talon toiminnan parantamista sekä lisää vuorovaikutusta. Byrokratia on myös koettu haasteelliseksi muun muassa Espoon kaupungin tiedottaminen uusista yksiköistä sekä varhaiskasvatuksen paikan hakuun toivottiin joustavuutta.

Kyselyn tuloksista voidaan päätellä, että varhaiskasvatuksen aloitusprosessin aikana päiväkotiin tarvitaan sijaisia, jotta kasvattaja pystyy toimimaan kiireettömästi ja saa rauhallisen sekä riittävän pitkän tutustumisajan lapsen ja perheen kanssa. Lasten varhaiskasvatuksen aloitusajankohtia tulee porrastaa siten, että usea lapsi ei aloita samanaikaisesti. Lapsen aloituksesta tulisi tiedottaa ryhmää riittävän aikaisin, jotta aikaa esimerkiksi tutustumiskäynnille kotiin sekä päiväkodin arkeen tutustumiselle on riittävästi.

Haastattelujen perusteella Nuumäen päiväkoti sai varsin hyvää palautetta. Huoltajat ovat pääsääntöisesti olleet tyytyväisiä tiloihin ja toimintasuunnitelmaan. Huoltajien mielestä lapset ovat ryhmäytyneet hyvin ja saaneet kavereita. Henkilökunta on koettu hyväksi. Varhaiskasvatuksen aloitusprosessi sen sijaan sai negatiivista palautetta, mutta kuitenkin vaikutti

siltä, että huoltajilla oli ymmärrystä henkilökunnan suuntaan. Moni ongelma nähtiin ison talon haasteina. Pääsääntöisesti Nuumäen päiväkotia koettiin hyvänä päiväkotina.

Ollaan oltu tosi tyytyväisiä, lapset viihtyy hyvin.

Henkilökunta on hyvä ja ymmärtäväinen, huolehtii ja järjestää asioita.

10 Tutkimuksen arviointi

Opinnäytetyömme perustui laadulliseen tutkimukseen, joka koostui kyselyiden laatimisesta Nuumäen päiväkotiin. Koko prosessi haasteineen ja vaikeine hetkineen antoi meille ymmärtämystä sekä itse tutkimuksesta, että siitä, että aina tulisi valmistautua edes jollain tasolla umpikujaan. On hyvä olla olemassa useampia vaihtoehtoja jo suunnitteluvaiheessa, koska meilläkin muutos toiminnallisesta tutkimukselliseen tuli yllätyksenä ja aiheutti aluksi hämmennystä. Jälkeenpäin ajateltuna olisimme voineet tehdä kyselytutkimuksen useampaan päiväkotiin. Tämä olisi todennäköisesti antanut meille enemmän vastauksia analysoitavaksi. Liian laaja alue tekee kuitenkin hankalaksi saada täsmällistä tutkimustulosta, koska alueittaiset tai jopa päiväkotikohtaiset ongelmat ovat erilaisia ja suurella maantieteellisellä otannalla aluekohtaisten ongelmien löytäminen ja havainnointi olisi ollut lähes mahdotonta.

10.1 Opinnäytetyöprosessin arviointi ja haasteet

Opinnäytetyömme oli aluksi tarkoitus olla toiminnallinen, mutta se muuttui matkan varrella tutkimukselliseksi. Tämä tarkoitti meille monia muutoksia ja ajattelutavan muuttamista siten, että pystyimme siirtämään ryhmämme jäsenten suunnitellut työt tukemaan tutkimuksellista opinnäytetyötä. Tutkimuksen kyseenalaistaviin tilanteisiin voi varautua tutkimusta suunnitellessa, mutta ne hetket tulevat aina yllätyksenä (Aaltonen & Högbäck 2015, 118). Meille suurin yllätys oli tutkimuslupaa hakiessamme saatu tieto siitä, että alkuperäisen suunnitelmamme mukainen opas varhaiskasvatukseen oli jo tulossa koko Espoon kattavana, joten meitä pyydettiin sen sijaan selvittämään, miten varhaiskasvatukseen aloitus koetaan niin Nuumäen päiväkodin huoltajien kuin henkilökunnan mielestä.

Aiheen tutkiminen onnistui parhaiten teemahaastattelujen kautta. Koska päiväkodin henkilökunta ja lasten huoltajat ovat paras tietolähde, kohdistimme tutkimuksemme heiltä saamiimme tietoihin. Kukaan meistä ei työskentele Nuumäen päiväkodissa, joten olemme puolueettomia saatujen vastausten suhteen. Huolehdimme, että vastaajat olivat tietoisia siitä, mihin tarkoitukseen tietoa keräsimme. Kerroimme myös, että säilytämme vastaajien anonymiuden tarkasti ja kerätty aineisto hävitetään asianmukaisesti raportin valmistuttua. Raporttoimme tulokset vääristelemättöminä ja rehellisesti tutkimuseettisten periaatteiden mukaisesti.

Olimme aikataulutaneet opinnäytetyöprosessimme niin, että se olisi valmis toukokuussa 2019. Muutosten aikaansaama aikataulujen viivästyminen aiheutti meille kiirettä, emmekä sen vuoksi ehtineet osallistua opinnäytetyöpajoihin. Opinnäytetyömme ei mennyt kuitenkaan hyväksytysti läpi toukokuussa, joten saimme lisäaikaa käydä opinnäytetyöpajoissa ja saada tarvitsemaamme tukea. Osallistuimme kesän ja syksyn aikana menetelmätyöpajaan sekä kirjoittamisen pajoihin. Jutta suoritti kesällä 2019 Karelia-ammattikorkeakoulussa tutkimuksellisen opinnäytetyön menetelmät -kurssin ja jakoi muille ryhmän jäsenille oppimaansa. Pidimme yhteyttä prosessin aikana ohjaavaan opettajaamme, joka antoi vinkkejä ja kannusti meitä eteenpäin. Pyysimme ystäviämme lukemaan opinnäytetyömme läpi ja saimme heiltä arvokasta palautetta tekstistä ja tutkimuksesta. Kaikki nämä auttoivat ja tukivat meitä työssämme.

Kohtasimme paljon haasteita. Omien kokemusiemme mukaan myös epäonnistunut tutkimus antaa tekijöilleen valtavan määrän tietoa. Ei ehkä opinnäytetyön aiheesta, vaan siitä, mitä ja miten olisi voinut tehdä toisin. Koska näistä ei ole juurikaan kuvauksia tai kuvaukset ovat suurpiirteisiä, jäi meille mielikuva, että epäonnistunut tutkimus koetaan helposti sellaisena, jota ei haluta tuoda julki. Me näemme sen kuitenkin hyvänä pohjana seuraaville tekijöille, jotka voisivat jatkaa tutkimusta toisesta näkökulmasta. Tällöin samaa asiaa tutkivat saisivat lopulta laajempaa ja onnistunutta tulosta, ja se puolestaan toisi tarpeellista tutkimustulosta tutkimuksen tilaajan käyttöön. Sen sijaan, että haastavaa tutkimusta vähätellään, siitä kannattaisi kirjata ylös oleellisia asioita tulevaisuuden tutkimuksen tekijöitä varten.

Tiina Sotkasiira kuvailee kokemuksiaan monimenetelmäisyyteen siirtymisestä kesken tutkimusprosessin seuraavalla tavalla:

”Tällä hetkellä ajattelen, etten päätenyt umpikujaan vain siksi, että aineistoa ei ollut tarpeeksi tai että olin valinnut väärän menetelmän aineiston tuottamiseksi. Pikemminkin muutos, joka konkretisoitui päätöksenä hankkia uutta aineistoa, oli seurausta laajemmasta metodologisesta ja teoreettisesta oppimisesta sekä uudelleenarvioinnista.” (Aaltonen & Högbacka 2015, 128).

”On mahdollista, että tutkijat kokevat tarvetta siivota erilaiset tutkimukselliset harhapolut pois raporteista. Todellisuuden sijaan tunnemme viehtymystä kirjata tutkimusprosessin vaiheet sellaisina kuin olisimme ne virheistämme viisastuneina halunneet toteuttaa.” (Aaltonen & Högbacka 2015, 135).

Kirjasimme ylös opinnäytetyömme aikana tapahtuneet muutokset, umpikujat ja muut asiat, jotka vaikuttivat työn etenemiseen ja lopputulokseen.

Työn aikataulu muuttui koko prosessin ajan. Siihen vaikuttivat omien työpanostemme lisäksi meistä riippumattomat seikat. Tutkimuslupaprosessi pidentyi, koska jouduimme muuttamaan alkuperäistä suunnitelmaa. Yhteistyöpäiväkotina toimineen Nuumäen päiväkodin sisäiset henkilöstömuutokset toivat myös vaikeuksia sekä vuorovaikutuksessa, että varsinaisen kyselyn toteuttamisessa. Kohtasimme teknisiä hankaluuksia myös eri työpajoihin ilmoittautumisessa, emmekä siksi päässeet käymään kaikissa, missä olisimme halunneet.

Saatekirje ja sähköiseen kyselyyn ohjaava linkki jaettiin Nuumäen päiväkodissa paperisena versiona. Saimme yhdeltä huoltajalta palautetta, että linkki on liian pitkä käsin naputeltavaksi, jonka jälkeen muutimme linkin lyhyempään muotoon. Tämä ei kuitenkaan tuottanut meille toivottua tulosta, koska päiväkotia ei jakanut saatekirjettä lyhyellä linkillä enää uudelleen. Olimme alun perin ajatelleet, että saatekirje linkkeineen jaetaan sähköpostilla, jolloin kyselyyn vastaaminen olisi ollut luultavasti helpompaa.

10.2 Pohdinta

Opinnäytetyöprosessin aikana olemme lukeneet laajasti erilaisia teoksia varhaiskasvatuksesta ja monikulttuurisesta varhaiskasvatuksesta. Olemme tutustuneet sen erityisiin piirteisiin ja saaneet laajaa näkemystä sen tuomiin haasteisiin. Olemme perehtyneet myös vuorovaikutuksen ja viestinnän merkitykseen, sekä siihen, miten pienilläkin vivahteilla saattaa olla suuri merkitys yhteisen vuorovaikutussuhteen löytymiseksi. Viestinnän kautta opimme myös sen tärkeydestä niin viestin antajalle kuin viestin saajalle ja saimme lisää ymmärtämystä viestin sisällön, sanamuodon sekä toimitusmuodon merkityksestä.

Opimme, kuinka tärkeä varhaiskasvatuksen aloitusprosessi on lapselle ja hänen huoltajilleen, sekä varhaiskasvatuksen henkilökunnalle. Sen sijaan, että tälle ajalle annettaisiin sen vaatima aika ja mahdollisuus toteutua ideaalisella tavalla, on aloitusprosessi monesti jäänyt varhaiskasvatuksen epäkohtien alle. Tutkimuksen aikana ymmärsimme käytännön ongelmien kasautumisen Nuumäen päiväkodissa, jossa esimerkiksi sijaisten saaminen on haasteellista. Tämä aiheuttaa ryhmien toiminnan muotoutumisen enemmän vain arjesta selviytymiseksi sen sijaan, että henkilökunnalla olisi mahdollisuus toteuttaa laadukasta varhaiskasvatusta. Oli myös huomioitavaa, että huoltajien ja kasvattajien näkemykset olivat yhteneväisiä, mutta kasvattajat pystyivät avaamaan sanomaansa enemmän kuin huoltajat. Tämä vaikutti varmasti myös saamiimme tuloksiin. Moni varhaiskasvatuksen termi tuntui olevan huoltajien tiedossa, mutta sen syvempi merkitys oli selkeästi vielä hankala hahmottaa. Kasvattajilla oli näkemystä ja tietoa termeistä, joten heidän vastauksensa haastattelun aikana olivat laajempia ja sisälsivät syvempää pohdintaa kuin huoltajien vastaukset.

Varhaiskasvatuksen kenttää ravistelevat tulevat henkilöstövaatimusmuutokset. Nykyisen mallin sijasta vuonna 2030 kolmen kasvattajan ryhmässä pitää olla varhaiskasvatuksenopettaja, varhaiskasvatuksen sosionomi sekä lastenhoitaja. Vielä ei ole eritelty varhaiskasvatuksen

sosionomin työnkuvaa tai sitä, miten alaa vaivaava työvoimapula ratkaistaan. Tutkimuksemme aikana ilmi käyneet epäkohdat johtuivat usein henkilöstömuutoksista sekä sijaispulasta. Jos tälläkään hetkellä varhaiskasvatus ei pysty saamaan tarpeeksi työvoimaa, miltä näyttää tilanne vuonna 2030?

Nuumäen tilannetta pohtiessamme ymmärsimme, että vaikka tutkimuksemme koski vain yhtä yksikköä, yleistäminen useampiin yksiköihin ei ole aivan tyhjältä haettua. Olisi mielenkiintoista tehdä tutkimus useampiin yksiköihin jopa useampien kaupunkien alueella ja verrata siten tuloksia siihen, mitä me tässä opinnäytetyössämme olemme esittäneet.

Työvoimatilanne on mielestämme huolestuttava ja varhaiskasvatuksen aloitusprosessin kannalta katsottuna äärimmäisen vakava. Aloitusprosessi tarvitsee aikaa ja ajan saamiseen tarvitaan työvoimaa. Jos työvoimaa ei ole tarpeeksi, ei ole aikaa, eikä sitä myöten voida tarjota sen kummempaa aloitusprosessia. Varhaiskasvatuksen työvoimapula ei tule ratkeamaan pelkästään rakennemuutoksella. Sen tavoite on ylevä ja kaikinpuolin paperilla toimiva, mutta kentän työvoimatilanne vaikuttaa jo nyt lähes toivottomalta. Moni lapsiryhmä on liian iso, päiväkodit täytetään maksimiinsa ja vakituinen henkilökunta vähenee. Varhaiskasvatus on selkeästi kutsumusammatti, mutta kuinka paljon sitä hyötykäytetään päätöksiä tehdessä? Nuumäen tilanne oli tutkimuksemme mukaan hajanainen. Oli paljon sijaisia ja henkilökunnan vaihtuvuutta, joka taas on omiaan luomaan epävarmuutta huoltajissa.

Henkilökunnan loppuun palaminen alkaa olla pian suurempi ongelma myös varhaiskasvatuksen alalla kuin se, mihin lapset sijoitetaan. Lapsiryhmien kasvanut koko on rasittanut henkilökuntaa jo pitkään ja inklusion vuoksi ryhmiin on sijoitettu myös lapsia, jotka tarvitsisivat enemmän tukea. Vaikka nämä lapset olisivatkin laskennallisesti kahden paikalla, tarkoittaa se pahimmillaan ryhmän henkilökunnalle vastuun ottamista sellaisista asioista, joihin heillä ei ole edes koulutusta. Nykyisillään kiertävät varhaiskasvatuksen erityisopettajat ovat henkilökunnan tukena, mutta se ei ole sama asia kuin erityisryhmä, jossa työntekijät ovat koulutettuja erityistarpeisten lapsien tukemiseen ja jossa on erityisopettaja päivittäin paikalla. Kutsumusammatin hyväksikäyttöä tukee myös linjaus siitä, että suurella vastuulla päivittäin työtä tekevä henkilökunta on huonosti palkattua. Moni varhaiskasvatuksen työntekijä on kokenut kilpailukyky sopimuksen tuoneen vain lisää menoja. Onko millään muulla alalla niin paljon joustoa työehdoissa, kuin varhaiskasvatuksessa? Ylitöitä tulee, mutta niitä tehdään lojaaliudesta työyhteisöä kohtaan usein lasten turvallisuutta ajatellen. Eikä niitä voi ilmoittaa ylitöiksi, koska ne eivät ole työnantajan määräämiä, vaan ne kulkevat harmaana ylityönä rasittaen yksilön työpanosta. Tämä edesauttaa loppuunpalamista ja tuo tulevaisuudessa lisää ongelmia työvoiman saamiseen.

Kaikesta huolimatta Nuumäki päiväkotina sai paljon positiivista palautetta, joka puolestaan kertoo siitä, että Nuumäen henkilökunta on pystynyt pitämään haasteista huolimatta

kokonaistilanteen hyvin toimivana. Huoltajien näkökulmaa tarkastellessa näkee, että vaihtuvuudesta huolimatta henkilökunta koetaan osaavana ja toimintaa hyvänä. Tämä mielestämme kertoo siitä, että Nuumäen henkilökunnan toiminta on suunniteltua ja ennakoitua. Tämä kuvastaa myös sitä, että Nuumäen henkilökunta on oppinut varautumaan monenlaisiin tilanteisiin ja että he ovat työstäneet toimintaansa niin, ettei vaihtuvuus ole tuonut turhaa levottomuutta huoltajille.

Pohdimme myös tiedonkulkua. Se tuntui olevan haastattelun perusteella ongelmallista. Erikoista tiedonkulun ongelmassa oli se, että se tuntui olevan haaste joka suuntaan. Niin päiväkodin ja palveluohjauksen välillä kuin päiväkodin ja huoltajien välillä. Olimme yllättyneitä, kuinka vähän palveluohjauksesta saattoi tulla tietoja lapsesta, joka oli aloittamassa Nuumäessä seuraavalla viikolla ja kuinka vähän aikaa annettiin henkilökunnalle varautua uuden lapsen ryhmään tuloon. On ymmärrettävä, että välillä tilanteet ovat syystä tai toisesta vaatineet nopeita ja tiukkoja ratkaisuja, jolloin lapsi otetaan olemassa olevilla tiedoilla vastaan. Mutta esimerkiksi ruoka-aineallergioiden kohdalla tulisi palveluohjauksesta tulevat tiedot olla ajantasaisia ja henkilökunnalla riittävästi aikaa tilata ruuat. Kyse on lapsen terveydestä ja oikeudesta saada ruoka päiväkodissa.

Toinen vuorovaikutussuunta, jossa vaikutti olevan ongelmia, oli päiväkodin ja huoltajien välillä. Monesti henkilökunta vaihtaa muutaman sanan joka päivä huoltajien kanssa, mutta vaikutti siltä, että tarve olisi keskusteluille, ei niinkään päivän kuulumisille. Sekä huoltajat, että henkilökunta tuntuivat kaipaavan muutakin keskusteluaikaa kuin varhaiskasvatuskeskustelu ja kenties vanhempainilta. Pohdimme, olisiko missään muodossa mahdollisuutta pitää kuukausittaista päivää, jossa olisi yhdelle ryhmän aikuiselle annettu aikaa keskustelulle. Ajat voisivat olla toimintalakerterissa varattavissa ryhmän lasten huoltajille. Tässä toki tulee vastaan työvoimapula, kuten monessa muussakin asiassa, mutta jos päiväkodissa toteutuisi yhteistyö yli ryhmärajojen, voisi olla mahdollista järjestää tällaisia päiviä yhdelle ryhmälle viikossa.

Nuumäessä on paljon monikulttuurisia perheitä. Alkuperäisen opinnäytetyömme tavoite oli tuoda aloitusopas päiväkodin käyttöön. Aloitusoppaan tarkoitus oli tukea erityisesti monikulttuuristen perheiden aloitusta varhaiskasvatuksessa kertomalla yksinkertaisesti perusasioita. Aloitusopas on jo tulossa koko Espoon kattavana, joten se muutti meidän opinnäytetyömme suuntaa ja tuo varmasti apuja vuorovaikutukseen jokaiseen päiväkotiin. Tutkimuksemme tuotti kuitenkin selkeästi vastauksia tämän hetkisestä tilanteesta Nuumäestä ja olisi mielenkiintoista nähdä mihin suuntaan asiat etenevät toistamalla tämä tutkimus tai tekemällä tarkempi tutkimus kohdistuen kysymykset koskemaan vuorovaikutusta.

Lähteet

Painetut

Aaltonen, S & Högbacka, R. 2015. Umpikujasta oivallukseen. Tampere: Tampere University Press.

Cantell, H. 2011. Vaikeat vanhemmat, kurjat kollegat? Ratkaiseva vuorovaikutus aikuisten kesken. Jyväskylä: PS-kustannus

Ekholm, E. & Salmenkangas, M. 2008. Puhumalla paras Ratkaisuja arjen etnisiin konflikteihin. Sisäasiainministeriö.

Eskola, J., Lätti, J. & Vastamäki, J. 2018. Teemahaastattelu: Lyhyt selviytymisopas. Teoksessa Valli R. (toim.) Ikkunoita tutkimusmetodeihin 1. Metodien valinta ja aineistonkeruu: virikkeitä aloittelevalle tutkijalle. Jyväskylä: PS-Kustannus. 27-51.

Espoon kaupunki 2019. Espoon suomenkielisen varhaiskasvatuksen varhaiskasvatussuunnitelma.

Halme, K. & Vataja, A. 2011. Monikulttuurinen varhaiskasvatus ja esiopetus. Helsinki: Tammi.

Heikkilä, A., Jokinen, P. & Nurmela, T. 2008. Tutkiva kehittäminen. 1.painos. Helsinki: WSOY oppimateriaalit.

Heinonen, H., Iivonen, E., Korhonen, M., Lahtinen, N., Muuronen, K., Semi, R. & Siimes, U. 2016. Lasten oikeudet ja aikuisten vastuut varhaiskasvatuksessa. Jyväskylä: PS-kustannus.

Hirsjärvi, S. & Hurme, H. 2011. Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Tammi.

Hirsjärvi, S., Sajavaara, P. & Remes, P. 2009. Tutki ja kirjoita. Helsinki: Tammi.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2015. Tutki ja kirjoita. 20. Painos. Helsinki: Tammi.

Hujala, E. & Turja, L. 2012. Varhaiskasvatuksen käsikirja. 2.painos. Jyväskylä: PS-kustannus.

Hujala, E. & Turja, L. 2017. Varhaiskasvatuksen käsikirja. 1.painos. Jyväskylä: PS-kustannus.

Jernberg, A. & Booth, P. 2003. Theraplay vuorovaikutusterapian käsikirja. Jyväskylä: Gummerus kirjapaino

Juholin, E. 2017. Communicare! Viestinnän tekijän käsikirja. Helsinki: MIF.

Järvinen, M. Laine, A. Hellman- Suominen, K. Varhaiskasvatusta ammattitaidolla. 2013. 4. muuttamaton painos. Premedia Helsinki Oy.

Kanninen, K. & Sigfrids, A. 2012. Tunne Minut!. Turva ja tunteet lapsen silmin. Jyväskylä: PS-kustannus.

Lämsä, T., Malinen, K. & Rönkä, A. 2009. Perhe-elämän paletti. Vanhempana ja puolisona vaihtelevassa arjessa. Jyväskylä: PS- kustannus.

- Mönkkönen, K. 2018. Vuorovaikutus asiakastyössä. Asiakkaan kohtaaminen sosiaali- ja terveysalalla. Gaudeamus Oy.
- Ojasalo, K., Moilanen, T. & Ritalahti, J. 2009. Kehittämistyön menetelmät. Helsinki: Sanomapro.
- Paavola, H. & Talib, M_T. 2010. Kulttuurinen moninaisuus päiväkodissa ja koulussa. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Patton, M. 2015. Qualitative Research & Evaluation Methods. Fourth edition. Los Angeles: Sage publications Ltd.
- Skinner, J. 2012. The Interview An Ethnographic Approach. London: Berg
- Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2011. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Tammi.
- Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2013. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Tammi.
- Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2018. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Tammi.
- Vehkalahti, K. 2014. Kyselytutkimuksen mittarit ja menetelmät. Helsinki: Finn Lectura.
- Vilkkä, H. 2015. Tutki ja kehitä. PS- kustannus: Juva.

Sähköiset

- Espoon kaupungin varhaiskasvatussuunnitelma 2017. Luettu 31.5.2019.
<https://www.espoo.fi/download/noname/%7B914A00FA-B9E8-4DCC-9C67-3A72ACB1D954%7D/99789>
- Finlex. Hallintolainkäyttölaki (586/1996). ettu 13.1.2019. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1996/19960586?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=hallintolainka%5C%44ytt%5C%5B6laki>
- Finlex. Hallintolaki (434/2003) Luettu 13.1.2019. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2003/20030434?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=hallintolaki>
- Finlex. Varhaiskasvatustalaki (514/2018). Luettu 31.5.2019.
<https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2018/20180540>
- Flander, S., Järvinen, M. ja Vesa, S. 2014. Hyvän oppaan jäljillä: Kirjallinen opas terveydenhoitajan työvälineenä raskausdiabeteksen sairastaneiden elintapaohjauksessa. Luettu 24.3.2018. www.theseus.fi/handle/10024/81838
- KvaliMOTV. Teemahaastattelu. Tampereen yliopisto. Luettu 10.8.2019.
https://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/kvali/L6_3_2.html
- Laurean opinnäytetyöohje. Luettu 22.3.2018. <https://optima.discendum.com/learning/id810/bin/user?rand=48640>

Opetushallitus. 2016. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2016. Luettu 20.11.2018.
https://www.oph.fi/download/179349_varhaiskasvatussuunnitelman_perusteet_2016.pdf

Opetushallitus. 2018. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2018.
https://www.oph.fi/download/195244_Varhaiskasvatussuunnitelman_perusteet19.12.2018.pdf Luettu 29.12.2018. Tulostettu 29.12.2018.

Salonen, K., 2013. Näkökulmia tutkimukselliseen ja toiminnalliseen opinnäytetyöhön. Opas opiskelijoille, opettajille ja TKI-henkilöstölle. Luettu 28.3.2019. <http://julkaisut.turkuamk.fi/isbn9789522163738.pdf>

Tomminen, V. Tuutti, M. 2016. Kulttuurit eivät kohtaa - ihmiset kohtaavat. Opinnäytetyö. Lahden ammattikorkeakoulu. Luettu 6.6.2019
https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/119067/Tomminen_Virve.pdf?sequence=2&isAllowed=y

Julkaisemattomat

Laine, R. 2019.

Reijonen, M. 2019.

Taulukot

Taulukko 1: Huoltajien teemahaastattelun sisällönanalyysi, Arvot	24
Taulukko 2: Huoltajien teemahaastattelun sisällönanalyysi, turvallisuus	24
Taulukko 3: Huoltajien teemahaastattelun sisällönanalyysi, kehitysehdotukset	25
Taulukko 4: Kasvattajien teemahaastattelun sisällönanalyysi, arvot	30
Taulukko 5: Kasvattajien teemahaastattelun sisällönanalyysi, kokemus	31
Taulukko 6: Kasvattajien teemahaastattelun sisällönanalyysi, kehitysehdotukset.....	32

Liitteet

Liite 1: Suomenkielinen saatekirje huoltajille.....	49
Liite 2: Englanninkielinen saatekirje huoltajille	50
Liite 3: Suomenkielinen saatekirje varhaiskasvatuksen työntekijöille	51
Liite 4: Suomenkielinen kysely huoltajille	52
Liite 5: Englanninkielinen kysely huoltajille	54
Liite 6: Kysely varhaiskasvatuksen työntekijöille	56
Liite 7: Teemahaastattelun runko.....	58
Liite 8: Informaatio- ja suostumuslomake	60

Liite 1: Suomenkielinen saatekirje huoltajille

Hei!

Olemme kolme sosionomi opiskelijaa Laurea ammattikorkeakoulusta. Suoritamme opinnoissamme pätevyyden toimia varhaiskasvatuksen opettajina. Teemme opinnäytetyötämme, jonka nimi on ”Varhaiskasvatuksen aloitusprosessin arviointi ja kehittäminen Nuumäen päiväkodissa”.

Varhaiskasvatuksen aloitusprosessin arvioinnissa ja kehittämisessä te huoltajat olette tärkeitä asiantuntijoita. Osana opinnäytetyötämme keräämme teiltä kokemuksia koskien aloitusprosessia. Pyydämme teitä vastaamaan alla olevan linkin kautta kyselyymme.

Kysely on nimetön, eikä vastauksista ilmene vastaajan nimeä eikä muita tietoja. Kysely on vapaaehtoinen.

Saatuamme vastaukset teemme niistä koosteen opinnäytetyömme raporttiin. Tarkastelemme opinnäytetyössämme teidän arvioitanne ja kehitysajatuksianne koskien varhaiskasvatuksen aloitusta. Vastaukset hävitetään raportin valmistuttua.

Vastaathan kyselyyn 24.4.2019 mennessä.

Linkki kyselyyn:

<https://urly.fi/1coq>

Lämmin kiitos vastauksistanne ja aurinkoista kevättä toivottaen:

Jutta Keskinen, Jenny Mammone ja Heli Pessinen

Sosionomi AMK, Laurea Otaniemi

Yhteystiedot:

Jutta.keskinen@student.laurea.fi

Jenny.miriam.mammone@student.laurea.fi

Heli.pessinen@student.laurea.fi

Liite 2: Englanninkielinen saatekirje huoltajille

Hello!

We are three students of Bachelor of Social Services from Laurea University of applied sciences. We graduate with the competence of working as teachers of early childhood education. Now we are writing our thesis "The valuation and development of the starting process at the early childhood education at Nuumäki daycare center".

Concerning the valuation and development of the starting process at early childhood education, you guardians have a great role as specialists. As a part of our thesis we want to ask you about your experiences with the starting process. We politely ask you to answer to questions in the link below.

Questionnaire is anonymous, and no names or information of the person who answers the questions will not appear. The questionnaire is voluntary.

After receiving the answers, we summon the results to our thesis. We consider your valuations and thoughts and ideas concerning the improvement of the starting process. Questionnaires will be deleted after the thesis is completed.

We kindly ask you to answer the questionnaire by 24.4.2019 at the latest.

Link to the questionnaire:

<https://urly.fi/1cor>

With warm regards:

Jutta Keskinen, Jenny Mammone ja Heli Pessinen

Bachelor of social services, Laurea Otaniemi

Contact information:

Jutta.keskinen@student.laurea.fi

Jenny.miriam.mammone@student.laurea.fi

Heli.pessinen@student.laurea.fi

Liite 3: Suomenkielinen saatekirje varhaiskasvatuksen työntekijöille

Hei!

Olemme kolme sosionomi opiskelijaa ja opiskelemme Laurea ammattikorkeakoulussa suorittaen varhaiskasvattajan pätevyyden. Teemme opinnäytetyötämme, jonka nimi on ”Varhaiskasvatuksen aloitusprosessin arviointi ja kehittäminen Nuumäen päiväkodissa”.

Varhaiskasvatuksen aloitusprosessin arvioinnissa ja kehittämisessä te varhaiskasvatuksen henkilökunta olette tärkeitä asiantuntijoita. Osana opinnäytetyötämme keräämme teiltä kokemuksia koskien aloitusprosessia. Pyydämme teitä vastaamaan alla olevan linkin kautta kyselyymme.

Kysely on nimetön, eikä vastauksista ilmene vastaajan nimeä eikä muita tietoja. Kysely on vapaaehtoinen.

Saatuamme vastaukset teemme niistä koosteen opinnäytetyömme raporttiin. Tarkastelemme opinnäytetyössämme teidän arvioitanne ja kehitysajatuksianne koskien varhaiskasvatuksen aloitusta. Vastauslomakkeet hävitetään raportin valmistuttua.

Vastaathan kyselyyn 24.4.2019 mennessä.

Linkki kyselyyn:

<https://urly.fi/1cop>

Lämmin kiitos vastauksistanne ja aurinkoista kevättä toivottaen:

Jutta Keskinen, Jenny Mammone ja Heli Pessinen

Sosionomi AMK, Laurea Otaniemi

Yhteystiedot:

Jutta.keskinen@student.laurea.fi

Jenny.miriam.mammone@student.laurea.fi

Heli.pessinen@student.laurea.fi

Liite 4: Suomenkielinen kysely huoltajille

Kysely huoltajille koskien varhaiskasvatuksen aloitusprosessia Nuumäen päiväkodissa (3)
Valitse kysymyksiin 1-9 vastauksista yksi vaihtoehto. Kysymyksiin 10 ja 11 voit vastata omin
sanoin.

1.Saimme tutustua päiväkotiin riittävän kauan ennen aloitusta.

- täysin samaa mieltä
- Osittain samaa mieltä
- ei samaa eikä eri mieltä
- Osittain eri mieltä
- täysin eri mieltä

2.Päiväkodin kasvattaja kävi kotonamme ennen aloitusta tutustumassa lapseen

- Kyllä
- Ei

3.Saimme tarpeeksi tietoa lapsen ryhmästä ja kasvattajista ennen aloitusta.

- Täysin samaa mieltä
- Osittain samaa mieltä
- En osaa sanoa
- Osittain eri mieltä
- Täysin eri mieltä

4.Saimme tarpeeksi tietoa päiväkodin toiminnasta.

- Täysin samaa mieltä
- Osittain samaa mieltä
- En osaa sanoa
- Osittain eri mieltä
- Täysin eri mieltä

5.Perheemme tavat ja toiveet huomioitiin varhaiskasvatuksen aloituksessa.

- Täysin samaa mieltä
- Osittain samaa mieltä
- En osaa sanoa
- Osittain eri mieltä
- Täysin eri mieltä

6.Päiväkodin henkilöstö ymmärsi puhettani.

- Täysin samaa mieltä
- Osittain samaa mieltä
- En osaa sanoa
- Osittain eri mieltä
- Täysin eri mieltä

7.Ymmärsin kaiken, mitä minulle kerrottiin.

- Täysin samaa mieltä
- Osittain samaa mieltä
- En osaa sanoa
- Osittain eri mieltä
- Täysin eri mieltä

8. Tiedän mahdollisuudesta käyttää tulkkia, että voin puhua omalla äidinkielelläni.

- Täysin samaa mieltä
- Osittain samaa mieltä
- En osaa sanoa
- Osittain eri mieltä
- Täysin eri mieltä

9. Päiväkodin ympäristö tuntui turvalliselta ja tuntui turvalliselta jättää lapsi hoitoon

- Täysin samaa mieltä
- Osittain samaa mieltä
- En osaa sanoa
- Osittain eri mieltä
- Täysin eri mieltä

10. Mikä varhaiskasvatuksen aloituksessa on mielestäsi tärkeää?

11. Miten kehittäisit päiväkodin toimintaa päivähoiton aloituksessa?

Liite 5: Englanninkielinen kysely huoltajille

Questionnaire to guardians concerning the starting process of early childhood education
Mark one answer for every question of numbers 1-9. Answer with your own words to questions number 10 and 11.

1. We had opportunities to get to know the daycarecenter before starting the early childhood education.

- I fully agree
- I partly agree
- I don't agree or disagree
- I partly disagree
- I fully disagree

2. Early childhood education teacher or -nurse visited us at our home before starting of the early childhood education.

- Yes
- No

3. We got enough information of our child's group and the personnel of the group.

- I fully agree
- I partly agree
- I don't agree or disagree
- I partly disagree
- I fully disagree

4. We got enough information of how the daycarecenter works.

- I fully agree
- I partly agree
- I don't agree or disagree
- I partly disagree
- I fully disagree

5. Our habits, thoughts and culture as a family were heard and minded from the beginning.

- I fully agree
- I partly agree
- I don't agree or disagree
- I partly disagree
- I fully disagree

6. The personnel understood what I said.

- I fully agree
- I partly agree
- I don't agree or disagree
- I partly disagree
- I fully disagree

7. I understood everything I was told.

- I fully agree
- I partly agree
- I don't agree or disagree
- I partly disagree

I fully disagree

8. I know I have a possibility to use an interpreter.

I fully agree

I partly agree

I don't agree or disagree

I partly disagree

I fully disagree

9. The environment felt safe and I felt secure leaving my child to the daycare center.

I fully agree

I partly agree

I don't agree or disagree

I partly disagree

I fully disagree

10. What is important to you when starting the early childhood education?

11. How would you improve the starting process of early childhood education?

Liite 6: Kysely varhaiskasvatuksen työntekijöille

Kysely kasvattajille koskien varhaiskasvatuksen aloitusprosessia Nuumäen päiväkodissa
Valitse kysymyksiin 1-7 vastauksista yksi vaihtoehto. Kysymyksiin 8 ja 9 voit vastata omin sanoin.

1.Saimme tutustua lapseen ja perheeseen riittävän kauan ennen aloitusta.

- täysin samaa mieltä
- Osittain samaa mieltä
- ei samaa eikä eri mieltä
- Osittain eri mieltä
- täysin eri mieltä

2.Kävin tutustumassa lapseen hänen kotonaan ennen varhaiskasvatuksen aloitusta.

- Kyllä
- Ei

3.Saimme tarpeeksi tietoa perheestä, heidän tavoistaan ja toiveistaan.

- Täysin samaa mieltä
- Osittain samaa mieltä
- En osaa sanoa
- Osittain eri mieltä
- Täysin eri mieltä

4.Perhe ymmärsi asiani.

- Täysin samaa mieltä
- Osittain samaa mieltä
- En osaa sanoa
- Osittain eri mieltä
- Täysin eri mieltä

5.Ymmärsin kaiken, mitä minulle kerrottiin.

- Täysin samaa mieltä
- Osittain samaa mieltä
- En osaa sanoa
- Osittain eri mieltä
- Täysin eri mieltä

6.Tiedän, että minulla on mahdollisuus käyttää tulkkia.

- Täysin samaa mieltä
- Osittain samaa mieltä
- En osaa sanoa
- Osittain eri mieltä
- Täysin eri mieltä

7.Koin, että yhteistyö perheen kanssa alkoi luottamuksellisesti ja hyvin.

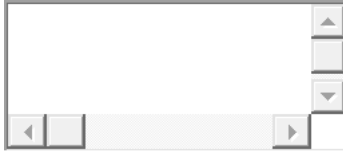
- Täysin samaa mieltä
- Osittain samaa mieltä
- En osaa sanoa
- Osittain eri mieltä

Täysin eri mieltä

8. Mikä varhaiskasvatuksen alituksessa on mielestäsi tärkeää?

An empty text input field with a light gray border and a white background. It includes a vertical scrollbar on the right side and a horizontal scrollbar at the bottom.

9. Miten kehittäisit päiväkodin toimintaa varhaiskasvatuksen alituksessa?

An empty text input field with a light gray border and a white background. It includes a vertical scrollbar on the right side and a horizontal scrollbar at the bottom.

Liite 7: Teemahaastattelun runko

Teemahaastattelun runko

1. teema: Kokemuksia varhaiskasvatuspaikan hakuprosessista

- tiedon saanti
- hakeminen
- päätökset
- tiedottaminen

2. teema: Varhaiskasvatuksen aloitusprosessin positiiviset kokemukset

- tutustuminen
- kohtaaminen
- tilat
- henkilökunta
- kasvatuskäytännöt
- arjen kulku
- yhteistyö
- vuorovaikutus
- tiedottaminen
- moniammatillinen yhteistyö ja tuki
- yksilöllinen huomioiminen
- luottamus
- turvallisuus

3. teema: varhaiskasvatuksen aloitusprosessin negatiiviset kokemukset

- tutustuminen
- kohtaaminen
- tilat
- henkilökunta
- kasvatuskäytännöt
- arjen kulku
- yhteistyö
- vuorovaikutus

- tiedottaminen
- moniammatillinen yhteistyö ja tuki
- yksilöllinen huomioiminen
- luottamus
- turvallisuus

4. teema: kokemuksia varhaiskasvatuksen aloitusprosessin kehittämisen tarpeista

Liite 8: Informaatio- ja suostumuslomake

Informaatio

Hei!

Olemme kolme sosionomiopiskelijaa Otaniemen Laureasta. Teemme opinnäytetyötä, joka käsittelee varhaiskasvatuksen aloitusprosessin arviointia ja kehittämistä Nuumäen päiväkodissa. Opinnäytetyömme tarkoituksena on selvittää huoltajien ja henkilökunnan kokemuksia ja kehitysideoita aiheesta.

Opinnäytetyötämme varten tarvitsemme teidän huoltajien että henkilökunnan apua. Tarkoituksenamme on kerätä tietoa haastattelun avulla. Haastattelut nauhoitetaan. Jatkossa materiaalia käsitellään niin, etteivät haastateltavat ole tunnistettavissa. Haastatteluun osallistuminen on vapaaehtoista.

Kokemuksistanne saamme paljon arvokasta tietoa, jota voidaan jatkossa hyödyntää varhaiskasvatuksen aloitusprosessin kehittämisessä. *Onnistunut aloitusprosessi luo kaikille turvallisen ja luottamuksellisen päiväkotitaipaleen.*

Suostumus

Tällä suostumuksellani antamani haastattelumateriaali on opinnäytetyöntekijöiden vapaassa käytössä tutkimustarkoitukseen.

Ymmärrän, että voin perua tutkimukseen osallistumiseni milloin tahansa, jolloin opinnäytetyöntekijät eivät hyödynnä antamaani materiaalia. Opinnäytetyön julkaisemisen jälkeen aineisto hävitetään. Valmis työ julkaistaan julkisessa Theseus-tietokannassa.

Kaikissa aiheeseen liittyvissä asioissa ja kysymyksissä voitte olla yhteydessä

Jutta.Keskinen@student.laurea.fi

Jenny.miriam.mammone@student.laurea.fi

Heli.pessinen@student.laurea.fi

Yhteistyöterveisin: Jutta, Jenny ja Heli

päivämäärä ja paikka

Allekirjoitus ja nimenselvennys

**Yhdessä
enemmän**

**Together we
are stronger**